

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Pergő dobok.

Abban az áldozat küzdelemben, amelyet a megélhetési és boldogulási nehézségek ellen naponta vivünk, a kereskedő-osztály áll az első vonalban. A csapások őket érik legelőször és legsúlyosabban. Szemléltetően igazolják ezt a megállapítást az utóbbi napok eseményei. Ha zavargások vannak a kereskedő kirakatát zúzzák be, a kereskedő üzletét fosztják ki, a kereskedő fejét verik be. Így volt ez most Oradean, Clujon, Iasiban és mindentűt, ahol a felbujtott diáktömegek pusztítottak. De ha adóbehajtásról van szó, akkor is elsősorban a kereskedő üzlete előtt perdül meg a dob, onnan viszik el karhatalommal az árut.

Aradon most már napirenden vannak az ilyen botrányos jelenetek. Az adóközlegek — felsőbb parancsra — még az 1927-ik esztendőből hátralevő néhány nap alatt feltétlenül be akarják hajtani az ez évi adókat és tüzzel-vassal offenzívát indítottak az adóhátralékosok ellen. Ebben a támadásban azután nincsenek tekintettel az adott helyzetre, a méltányosságra, az európai formákra, amelyek kötelezők még a hatóságokra is. Nem. A parancs — parancs és az adókat, ha török-szakkad, be kell hajtani. És megszólat a dob tekintélyes kereskedők előkelő helyiségei előtt a karácsony előtti héten, amikor az agyonsanyargatott üzletembarnak némi reménye van arra, hogy valami kis forgalom mégis csak lesz a boltjában a sok szomorú és küzdelmes hónap után. Ilyenkor jelenik meg a végrehajtó és dobszóval kergeti széjjel azt a néhány vevőt is, vagy hangos botrányok között leveszi a polcra az árut és elviszi adóhátralék fejében. El sem képzelhető, hogy milyen nagy az a főleg erkölcsi kár, amelyet az ilyen jelenetek okoznak azoknak a kereskedőknek, akik erejükön felül adóznak az államnak.

Hiszen régen is fizettünk adót, ezelőtt is voltak adóbehajtások, de akkor mindez rendszeresen, célszerűen és okkal-móddal történt. Már az adókövetésnél úgy állapították meg a kivetett összeget, hogy azt az adóalany meg is tudja fizetni a tönkremenés veszélve nélkül. Ha különböző, indokolt és elfogadható okok miatt a kivetett összeg nem volt behajtható, a hatóságok megálltak a lehetőség határán és nem léptek arra az utra, amely egyrészt a hivatalos tekintély lejáratahoz, másrészt pedig az adóalany sanyargatásához, sőt összeomlásához vezet. Nyugateurópában a hatósági közegeket szívesen, szeretettel fogadják a közönség, nálunk azonban rémületet vált ki, ha hivatalos funkcionárius közeleg felénk. Már-már odafajult a helyzet, hogy úgy érezzük ilyenkor magunkat, mint a bűnöző, aki rendőrrel találkozik. Ezt a félelemérzést köszönhetjük annak a rendszernek, amely hatóságfrontot csinált a saját állampolgárai ellen. Az állam közegei úgy viselkednek, mintha ellenségüket látnák a közönségben, amelyet meg kell sarcolni, viszont a gyengébb idegzetű polgárok már elájulnak az ijedségtől egy-egy adóvégrehajtó láttára. Az a kormány, amely valóban békés munkát, rendet, konszolidációt akar teremteni ebben az országban, tömjé be elsősorban a lövészárkokat, amelyek az államot elválasztják saját polgáraitól, s szerelje le azokat a fegyvereket, amelyeket léptenyomon az agyonsanyargatott adózók mellének szegeznek a hivatalos kezek.

Az egész világ gyászolja az erdélyi zsinagógákat.

A kormány most állapítja meg büntető-intézkedéseit. — Kinevezték a hanyag rendőrprefektusok utódait. — Cuza professor még tovább izgatja a diákokat. — Elhalasztották a diákpörököt. — A magyar diákszövetség nem párbajozik. — A patriarcha felhívása. — Vaislovich Emil állapota súlyosbodott.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának telefonjelentése.) Az a hatalmas kő, amelyet a diákvizsgák dobáltak Románia közrendjének távába, tovább veri hullámain, nemcsak nálunk, hanem a világsajtóban is. A feldult templomokat és üzleteket munkás kezek igyekeznek rendbe hozni, a kormány ígéretet tett a károk megtérítésére, de ennek dacára is elemi erővel nyilatkozik meg világszerte az a felháborodás, amelyet a feluszított diákság vandalizmusa váltott ki. A ma eseményeiről és a zavargások újabb fejleményeiről alábbi távirataink számolnak be:

Cuza professor tovább izgat a zsidóság ellen.

Az antiszemitizmus harcos prófétája, Cuza professor, úgy látszik, nincs megelégedve az uszítás eredményével, mert lapjában, az „Apararea Nationala”-ban továbbra is nyíltan izgat a zsidóság ellen. Egyik cikkében a következőket írja:

— A disputációk már befejeződtek. A zsidókérdés elméletileg már teljesen meg van világítva és csupán a praktikus megoldásra vár, amelyet türelmetlenül követel minden jó román. Ennek a türelmetlenségnek megnyilatkozásai voltak az utóbbi napok ugynevezett „antiszemita excessusai.” Ezután következik a cikk legszenzációsabb kitétele:

— A XIV. század, — mondja Cuza — előreláthatólag nálunk sincs messze és a XV. század sem fog elmaradni semmiesetre. Miért? Mert így követeli a nemzetiség törvénye. A román nemzet ki tudja magát szabadítani a paraziták karmaiból. És ennek a nemzetiségi törvénynek a fénye mellett a következő szigoruan tudományos megállapításhoz jutunk: „A zsidók egy általános tisabeavhoz közelednek. Tisabeav, — halljad Izrael! Közeledik a borzalmas vég és a végtelen borzalom.”

Cuza professor tanítványai tovább mennek. A „Cuvantul Studentesc” című diáklapban az alábbi cikk látott tegnapi napvilágot:

„Munkára diákok, munka alatt a praktikus, a gyakorlati antiszemitizmus spontán megnyilatkozását értjük. A halottak emlékezte és a nemzet konzerváló ösztönének hangja ismét az elhagyott zászló alá hívnak bennünket és azt kéri tőlünk, hogy ne kiméljünk semmi áldozatot. Elhagyjuk a lövészárkokat és öltre megyünk. A börtönök a mi jó barátaink. Nekik mondjuk el majd a bünt, amely bemocskolja ősi ugarunkat.

— A börtön ajtaja — folytatja a cikk — el fog választani egy pillanatra a megalázott világtól. A kormányzók ítéletet lihegnek feletünk, de nem fogják elfojtatni a vér ítéletét, az igerázás ítéletét, amelyet egy elnyomott ország követel.”

Angol és amerikai látogatók az összerombolt Oradeán. — Vaislovich Emil állapota súlyosra fordult.

Oradeáról jelenti tudósítónk: Hoowe, a bucaresti-i angol követség delegátusa és Fall

clui angol konzuli titkár tegnap ideérkeztek. Állítólag magánügyben jöttek, de valószínűbb, hogy az angol Burberry-céget ért megkárosítás körülményeit vizsgálják meg. Ezen az üzleten az angol lobogó volt kitűzve, amelyet a tüntetők eltávolítottak és az üzlet cégtábláit bevették. A két angol diplomata megtekintette az összerombolt templomokat, a Cion templomnál megjegyezték, hogy a vandál rombolás súlyosabb és rettenetesebb, mint ahogyan elképzelték. A Cion templomtól a Zárda-uccai templomhoz mentek, ahol pár perc után kijelentették:

— Köszönjük, elég volt! Nem tudunk több templomrombolást nézni! Minden képzelet felülmul!

Keller amerikai kapitányt a vizsgálóbíró és az ügyész tegnap kihallgatták és jegyzőkönyvet vettek fel vallomásáról. E szerint Kellert a tömeg botokkal támadta meg. A tetteseket nem ismeri. Tegnap Nagyváradra érkezett Lary Rue, a Chicigo Tribune munkatársa és Mills, az amerikai sajtóegyesület levelezője Bécsből, akik a helyszínen igyekeznek adatokat szerezni lapjaik részére.

Vaislovich Emilt a saját kívánságára a zsidó kórházból lakására szállították. A kórház orvosai tiltakoztak az ellen, hogy súlyos sebével a kórházi ápolás alól kivonja magát, de Vaislovich kijelentette, hogy egy percig sem marad tovább a kórházban. Azzal a macacssággal, ami Vaislovichot akarátának keresztülvitelében jellemzi, visszautasította orvosainak minden jóindulatu figyelmeztetését és mentőkocsin hazavitette magát. Alig feküdt 24 óráig otthon, felkelt és intézkedni kezdett szállodájában. Tegnapelőtt pedig már reggel elhagyta betegágyát, sajátkezűleg teát főzött magának, majd végig járta szállodájának összes szobáit és intézkedett, rendelkezett. Orvosai figyelmeztették arra, hogy életével játszik, mire azt felelte, hogy a saját élete fölött ő rendelkezik és azt csinál, amit akar. Este felé bekövetkezett a természetes következménye a szervezet megerősítésének: a láz. Estére 39 és fél fokra szökött a láz, amivel ágyba fektették Vaislovichot. A láz tegnap reggelre csökkent és a beteg, alkalmazottjai, ápolóúje könyörgése dacára ismét felkelt, de déli felé a láz emelkedni kezdett s ismét ágyba döntötte.

Az orvosok a legnagyobb aggodalommal tekintenek ezek után Vaislovich életben maradására elé. Sürgönyöztek ismét dr. Czukor István tanárért Budapestre, aki talán leginkább tud hatni Vaislovich akarására. A seb óriási, hiszen egy tenyérnyi koponyacsontot távolítottak el s az agy véredényei is sérültek voltak s így minden pillanatban lehet tartani attól, hogy ilyen szófogatatlanság után katasztrófálissá válhat a beteg állapota. A szállodában való járkálásnak a következménye lett egy erős bronchitis, ami a lázat okozza s ami közvetve, súlyos komplikációkat idézhet elő.

Folyik a hivatalos vizsgálat Clujon is.

Szerdán délután hat órakor dr. Mihali Tivadar, Kolozsvár város polgármestere tisztelgő látogatást tett dr. Eisler Mátyás egyetemi tanár, a kolozsvári zsidó hitközség főrabbi-jánál. Mihali polgármester részvétét és sajnálatát fejezte ki a templomi barbár rombolások és a zsidók magánvagyonában tett károk fölött.

A rombolások után ő maga — ugymond — azonnal érintkezésbe lépett a kormánnyal, amely a legmesszebbmenő biztosítékokat ígérte a rend fentartása tekintetében. Az anyagiak rendezése ugyszólván biztosítva van.

— Nekem azonban — folytatta a polgármester — ezeken túlmenően az a tervem és erre nézve illetékes helyen is tettem lépéseket, hogy kibékítsem a lelkeket. Szeretném, ha a papság a közel karácsonyi ünnepek alkalmával felhasználná az alkalmat és a szószekekről ítélje el a rombolásokat és intse békére és szeretetre a népet. Én magam Désen és egyebütt érintkeztem a néppel és mondhatom, általában elítélik az eseményeket. Véleményem szerint a fiatalság tulnyomó része is felháborodással fordul el ezektől a cselekedetektől.

A főrabbi válaszában közölte, hogy a megértés és béke hangját már péntekesti prédikációjában is megütötte, amikor kifejtette, hogy a zsidóságnak nincs a román néppel perük, csak azokkal az izgatókkal, akik az országára szegyen és kárt hoznak.

Ma érkezett Kolozsvárra Vararu belügy inspektor, akit a kormány a diákzavargások folyamán történt rombolásokért és atrocitásokért felelős hatóságok elleni s a rombolásokból, valamint az ezzel kapcsolatos fosztogatásokból kifolyólag károsultak kártérítési igényeinek ügyében tartandó vizsgálattal bízott meg. Vararu inspektor már ma este tanácskozásra hívta össze a megyei prefekturára Dan Parten prefektusot kivül, Grigorescu tábornokot, a helyőrség parancsnokát, Bianu sziguranca vezérfelügyelőt, Ilea főügyészt és Terpu alezredest, hatodik hadtest hadbírójának a főügyészt, akikkel több órán keresztül tárgyalt a rombolások ügyében megindítandó ankét lefolytatásáról.

Kinevezték az elcsapott rendőrprefektusok utódait.

Bucuresti-i kormánykörökből származó értesülés szerint a kormány talán még a mai nap folyamán felmenti állásától Dan Partent, a kolozs megyei prefektust is, a cluji diákzavargások alkalmával tanúsított erélytelensége miatt. Ma délelőtt a cluji prefekturára távirat érkezett, amely közli, hogy a belügyminiszter Cluj rendőrprefektusává Mihali csendőralezredest nevezte ki. Az oradeai rendőrprefektura élére Putici Traian, a cluji rendőrség igazgatója került.

A közoktatásügyi miniszter sürgős értekezletre hívta össze az összes egyetem rektorait és dékánoit a bünsös diákok elleni szankciók életbe léptetése ügyében. Ennek dacára a lasi-i egyetem jogi fakultásán ma délelőtt a román és zsidó diákok között verekedés keletkezett, mert utóbbiakat nem akarták beengedni az előadásokra. A támadó diákokat igazolták és az eljárást megindították ellenük. Hír szerint a bucaresti-i diákok hadbírósi tárgyalását karácsony utánra halasztották.

Nem párbajozik a magyar diák-szövetség. — Világ-gyásznap a rombolások miatt.

Budapesti jelentések szerint a Turul szövetség nagytanácsa tegnap este ülést tartott, amelyen a szövetség elégtételkérését a román diák-szövetségtől helytelenítette és intézkedett annak visszavonására.

Budapest. A Ház főosóján élénken tárgyalták a Turul szövetség helytelen és tapintatlan beavatkozását. Az egységspárti képviselők rendre elítélték a szövetség fegyveres elégtétel kérését. A politikusoknak az a véleményük, hogy a kérdést a békeszerződés és a nemzetközi jogszabályok szerint kell elintézni, nem pedig lovagiaskodással.

Bucuresti-i tudósítók este érkezett távirata közli, hogy a Politica jelentése szerint a kormányhoz olyan értesülések futottak be, amelyek arról tudnak, hogy a világ egész zsidósága gyásznapot fog tartani az erdélyi zsinagógák megszenteltetéséért.

A nemzeti-parasztpárt, amint jólétesült forrásból közlik, még korántsem tartja a maga részéről befejezettnak az oradeai és cluji események ügyét. A párt vezeterei egyelőre a balci-i választásokkal vannak elfoglalva, azonban a párt el van határozva, hogy nyomban ezután leszögezi álláspontját. A nemzeti-parasztpárt nézete szerint a három prefektus kicserélése nem kielégítő, mert az események sokkal súlyosabbak, semhogy a kormánynak ezek a represszáliái megfelelő elégtételt nyújtanának.

Isából érkezett jelentések szerint Bavoju vizsgálóbíró a templomrablás ügyében befejezte a vizsgálatot és három diákot, akik a kihallgatott tanúk vallomásai szerint a rombolás vezetői vol-

tak, letartóztatásba helyezte. A városban egyébként rend van és az egyetemeken zavartalanul folyik a tanítás. A lasi-i vezetőügyész tegnap megfeleltette azt a felmentő ítéletet, melyet a hadbírósg Boldeanu diák ügyében hozott.

Miron Christea patriárka felhívást intézett a lakossághoz, hogy a karácsonyi ünnepek alkalmával adakozzanak azoknak a szegényeknek a javára, akik a cluji és oradeai események miatt kárt szenvedtek. A patriárka a maga részéről egy-millió lejellel megnyitotta az adakozást.

A lasi-i zsidóság a templom vasárnapi szétrombolása miatt ma általános böjtot tart. Az Uniunea Evreilor tegnap estére érkezőt hivatott egybe, de a hatóságok nem engedték megtartani.

Szombaton jön Aradra a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács szakértője.

Helyszíni szemlén vizsgálják felül Aradváros aszfaltozási programját.

(Arad, december 15.) Már néhány héttel ezelőtt jelentettük, hogy a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács határozatából, annak egyik tagja Aradra jön, hogy itt a helyszínen vizsgálja meg az aradi aszfalt ügyét és megtekintse Arad aszfaltozását. Ez a helyszíni szemle a városnak azzal a kérvényével függ össze, amelyben kérte, hogy a Bitumen aszfaltozási társasággal kötött szerződését a minisztérium hagyja jóvá. A minisztérium annak idején az ügyet a Legfelsőbb Közigazgatási Tanácshoz tette át, amely Angel István dr.

polgármester kérelmére helyszíni szemlét rendelte el.

Ma távirat érkezett a Legfelsőbb Közigazgatási Tanácstól, amely röviden közölte, hogy egyik szakértő-tagja, névszerint Marcu Onitiu, a tanács megbízásából szombaton Aradra érkezik, hogy az aszfaltügyet megvizsgálja. A szemle után Marcu Onitiu megteszi jelentését a Legfelsőbb Közigazgatási Tanácsnak, amely aztán véglegesen dönt a Bitumen-ügyben, illetve Aradváros aszfaltozása dolgában.

Maniu erősen támadja a kormányt.

A kabinet hivatalos kommunikéban cáfolja a távozásáról elterjedt híreket.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A kormánylapok ma a leghatározottabban utólag megcáfolják a kormány közeli távozásáról szóló híreket. A Viitorul közlése szerint a kormány várja a lelkek megnyugvását, amelyet mesterségesen felkavartnak tart. Lehetetlen kívánság az ellenzék részéről, — írja a lap — hogy most, amikor a legnagyobb szükség van rá, távozzon a liberális-kormány, az az egyetlen párt, amely az ország bizalmát legnagyobb részben bírja. Ezért a lap hevesen visszautasítja a kormányról elterjesztett különféle kompromittáló híreket és megállapítja, hogy az ellenzék anarchiába akarja vinni az országot. A Cuvantul ezzel szemben minden zavar okát a kormány erélytelenségében látja és a román történelemre hivatkozva, követeli a kormány távozását, amelyet károsnak tart az ország jövőjének kialakulására, miután Bratianu Vintila most már a külföld szimpátiáját is elvesztette.

A lap határozott hangja nagy meglepetést keltett politikai körökben. De még ennél is sokkal élénkebb megdöbbenést váltott ki a „Daily Express“ egy ma ideérkezett száma, amely interjút közöl Maniu Gyulával, aki a lap bucaresti-i munkatársának a belpolitikai helyzetről a következő súlyos kijelentéseket tette:

— A Bratianu Vintila vezetése alatt álló liberális-pártnak sokkal nagyobb, régebbi és eredendőbb bünei vannak, semhogy velem, vagy pártjával kollaborálhatnánk. Neki elsősorban is el kellene fogadnia egy szabad választást, amiről pedig pártjában hallani sem akarnak. Kijelentem, hogy elég erősnek érzem magam a kormány megbuktatására és arra, hogy megváltoztassam a jelenlegi helyzetet. Az ország érdekei, úgy belföldön, mint külföldön is, hat esztendő óta állandóan veszélyeztetve vannak. Bratianu Vintila mindenkor ellenezte a külföldi tőke beözönlését és az általa vezetett kölcsöntárgyalások csak színlegesek voltak. Bratianu Ionel halála annak az autokratizmusnak és patriarchalizmusnak a megszüntetését jelenti, amely évtizedeken át uralkodott Romániában. A román nép nem forradalmár, sőt végtelenül türelmes, de mint bármely nyugati nép, el van határozva arra, hogy most már véget vessen a toleráns állapotoknak.

A kormány távozásáról szóló hírek ma este megszólaltatták magát a hivatalos köröket is, melyek az alábbi kommunikét adták ki:

Mindazok a hírek, amelyek a kormány átalakításáról, lemondásáról, vagy egyes miniszterek visszalépéséről szólnak, teljesen fantasztikusok. A kormány egyáltalában nem foglalkozott ilyen kérdésekkel, más, sokkal fontosabb közérdekű program megoldásán dolgozik.

A kamara ma délutáni ülésén Saveanu elnökölt. Florea kormánypárti a szatnári iskolák építése ügyében sürgős vizsgálatot kér. Anghelescu kijelenti, hogy a jövőben nem lesznek lehetségesek olyan visszaélések, mint eddig. Man lelkész kéri az erdélyi és bánáti tanítók helyzetének javítását. Badulescu a brailai kikötővel kapcsolatos panaszokat teszi szóvá. Moldovan tiltakozik a cenzura ellen. Dandea kéri az erdélyi ügyvédtörvény módosítását. P. Ioanutescu az ostromállapot megszüntetését követeli.

Lindbergh folytatja légi diadalutját.

A bátor repülő szerencsésen megérkezett Mexikóba, ahol a lakosság nagy lelkesedéssel ünnepelte.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Lindbergh tegnap megérkezett Mexikóba, a tervezett 26 óra helyett 27 óra 10 perc alatt. Megérkezése alkalmával kijelentette, hogy a kérés azért történt, mert Tempico érintése után elvesztette az utat és nagy kerülővel nyergat, majd dél és kelet felé sikerült csak a fővárost elérnie. A tömeg Lindbergh megérkezésekor áttörte a kordont, mindenki látni akarta a repülőt, akit lelkesedéssel ünnepeltek. Az uccáról és a házak ablakaiból dobált virágok valósággal beborították kocsiját. Ma Mexikóba érkezett a washingtoni kormány tagjainak, valamint Amerika pártvezéreinek távirati üdvözlése, Lindbergh kijelentette, hogy Mexikóból tovább repül a középamerikai Panama államba, majd Kubát keresi fel.

Moravetz Album 1928.

a zeneértő közönség legkedveltebb karácsonyi albuma. Tartalmaz 43 pompás zeneművet, egyik szobban mint a másik, 175 lej. — Hegyű kiadás 26 zene-számmal 75 lej. — Mindenütt kaphatók. 4715

Aradi gordonkaművész utja a világsiker felé.

A huszonnégy éves Czégka János a hangversenypódiumon. Aki a tanári katedra helyett a tanítvány padját választja, hogy művészetét tökéletesítse.

(Az Aradi Közlöny párisi levelezőjéről). A véletlen a napokban egy nagy, aradi származású művésszel hozott össze, kinek neve még nincs beírva Arad elhivatottjainak művészkodexébe, akinek tündökléséről még nem hallott Aradváros műértő közönsége, legfeljebb csak néhányan tudnak róla, azok, kik utjára elindították.

Czégka János ez az aradi származású gordonkaművész. Alig néhány év előtt indult el a nagyvilágba, nagy célokkal, babérok után a glóriás csúcshoz, mint sokan előtte, de ez a kivételes tehetség már egész fiatalon eljutott a hírnév ama gradusaira, ahová másoknak csak hosszú évtizedes munka után sikerült feljutniuk. A Quartir Latin-beli kis szobájában találok a művészt, mintha félnék lenne, halkszavu, szerény s valósággal rá kell beszélni, hogy elmondja fényes karrierjének történetét. A kandallóban lobogva ég a tűz, s én az áhítatos csendben, feszült várakozással hallgatom...

— Mikor 1921-ben az aradi róm. kat. gimnáziumban leérettségiztem — kezdte meg elbeszélését Czégka János — nagy vágyam ellenállhatatlan akaratainak engedve — a művészpályára léptem. Első mesterem, a kitűnő zenész, dr. Mezey Zsigmond, majd Mütter-müller zenetanár volt. Az ő alapos és lelkiismeretes tanításának köszönhetem, hogy a bécsi zeneakadémia magasabb osztályába vettem föl növendéknek. Az akadémián a híres Buxbaum professzornak, a „Rosé-kvartett” cellistájának tanítványa lettem. Négy év múlva, komoly tanuláshoz szentelt fáradtságos munka után, kitüntetéssel végeztem az akadémiát.

— Még mint növendék sikerült bejutnom a világ legelső zenekarába, a bécsi filharmonikus orchesterbe, valamint egy ismert bécsi yonósnégyesbe, mellyel turnéra indultam. Játszottam Csehország majdnem minden nagyobb városában, ugyancsak Németországban: Drezdában, Altenburgban, Hannoverben, Breslauban és sok más helyen is. A bécsi zeneakadémia elvégzése után a „Société des Concerts d'Alexandrie” egyiptomi turnéra hívtak meg s föléptem Kairóban és Alexandriában, ahol önálló koncerteket és kamarazeneestélyeket adtam. Eme sikereimmel egyidejűleg nagy szerencse ért, amidőn August Schenker, a zeneműkereskedő világcég főnöke egész életemre rendelkezésemre bocsátott egy csellót, melynek értéke ma ötvenezet frank.

— Egyiptomi turném után visszatértem Bécsbe, második hazámba, ahol a múlt szezont végén a bécsi Opera zenekarának a kíséretével a „Musikvereinsaalban” modern csellókoncertet játszottam és mint szólistának ez volt az első nagy bécsi sikerem.

Czégka feláll s egy csomó ujságot tesz előm: a „Neue Freie Presse”, „Der Tag”, „Arbeiter Zeitung”, „Tagblatt” stb. mind a legmelegebb hangon, a legnagyobb elismeréssel méltatják, így a „Neue Freie Presse” a következőket írja: „Kaufmann szép és modern koncertje alkalmat adott a fiatal, nagytehetségű Czégka Jánosnak úgy technikai, mint zenei érettségének fényes bizonyítására”. — Az „Arbeiter Zeitung” egy helyen így ír: „Kaufmann koncertjének nagy nehézségeit a kiváló tehetségű Czégka János briliáns modorban oldotta meg”. Ezután a kimagasló fényes siker után a salzburgi „Mozarteum” a huszonhárom éves Czégka Jánosnak följajánlotta a gordonkaprofesszori állást. Ez az akadémia a bécsi után Ausztria második konzervatóriuma. S ezzel egyidejűleg a bécsi Simphonie-Orchester szólistájának hívta meg az aradi Czégka Jánost.

Az aradi művészifjú azonban, kit a siker mámorja nem kábított el, nem fogadta el a följajánlott fényes pozíciókat, tovább ment megkezdett utján, hogy tanulmányait befejezhes-

se: professzor helyett elment újra növendéknek a művészetek Mekkájába: Párisba, a világhírű gordonkaművész, Pablo Casals iskolájába, ki teljesen új irányt ad játéknak s az alapos német iskolában szerzett technikai képességeit a nagy spanyol magas esztétikájú játékmódorával elmélyíti.

— Egy évig szándékozom itt maradni Párisban — fejezi be mondanivalóját Czégka — tanulni akarok, aztán Amerikába megyek; ugyanis egy amerikai impresszárió: Tamburini, turnéra hívtak, melyet elfogadtam, de mielőtt e nagy utra mennék, 1928. őszén Erdélyben, a regátban és Magyarországon, de mindenekelőtt szülővárosomban, Aradon akarok játszani, hogy bemutassam tanulásum eredményét.

Valósággal kaleidoszkopszerűen vonulnak el előttem Czégka János pályafutásának kima-

Követeljen mindenütt ingyen AMITIÉ-bélyeget.

gasló eseményei s mintha nem is az ő, hanem egy öreg művész karrierjének történetét hallanám, fölnézek s szinte meglep, hogy egy fiatal, sápadt, szinte gyermekarcot látok magam előtt... Körülnézek a meghitt kis szobában — hol az elbeszélő halk szavai zsongnak még füleimben — a falakon köröskörül képek függnek, a többek között Grozavescu Traiannak, a tragikus módon elhunyt világhírű román operaénekesnek dedikációs arcképét látom, akihez a csellóművészt mély barátság fűzte.

Azután szótlánul előveszi gordonkáját, halk, majd fájdalmasan síró hangokat bűnnek a hurok: Bach-, Locatelli-, Couperin-muzsikák... a kandallóból az égő zsarátnok vörös fénye világít bele a téli alkonyatba.

Panián Iván.

Duca belügyminiszter

az összes kisebbségekkel való együttműködést hirdeti

Horia Carp szenátor interpellációja a diákzavargások ügyében.

„A büntetések már megkezdődtek.”

(Az Aradi Közlöny bucuresti-tudósítójának telefonjelentése). A szenátus mai ülésén Ursica az erdélyi hadikárosultak ügyében szólal fel, majd Horia Carp zsidó szenátor bejelenti, hogy a diákzavargások ügyében akar felszólalni. Elismeri, hogy Duca, akihez többször fordult ilyen ügyekben, a legnagyobb jóakarattal viseltetik az ország zsidó népessége iránt és hogy a román és zsidó népek közeledésének őszinte híve. Meg van arról győződve, hogy a kormány nem akarta azt, ami történt és mélyen fájlalja az eseményeket, megjegyzi, hogy a kormány tisztában van azzal, mennyire ártanak ezek az események az ország érdekeinek és mégis a kormány bűne, hogy nem tudott intézkedéseket életbe léptetni, amelyekkel megakadályozhatta volna azt, ami történt. Kijelenti, hogy a zsidóság mindenkor a többi állampolgár oldalán a nép jövőjéért dolgozott és kérdezi, mikor tüntettek a zsidók a román nép ellen? És a diákok miért tüntettek akkor a zsidóság ellen, mint az ország ellenségei ellen? Részletesen

beszámol a nagyváradi, cluji és targuocnai eseményekről, személyes tapasztalatai alapján és elégtételt kér a történetekért.

Duca belügyminiszter válaszol a beszédre. Leszögezi, hogy Carp hibázik akkor, amikor a kormány intencióit gyanúsítja. Nem személyt felőgásat, hanem a kormány koncepcióját képviseli, amely a kisebbségi kérdésben a legszélesebbkörű liberáliszmustól van áthatva, mert meggyőződése az, hogy az összes kisebbségekkel való testvéri és harmonikus együttműködés szilárdíthatja meg az egységes Nagyrománia alapjait és konszolidálhatja az országot. Konstatálja, hogy különbség van Niemerover, Bercovitz és Carp felszólalásai között, az előbbieket felindulásuk és felháborodásuk dacára, nem tartják helyesnek ezen szomorú események folytonos tárgyalását. Uiből ismétli azonban, mélyen fájlalja és sainálja a történeteket, a bűnösöket szigorúan megbünteti, sőt a büntetések meg is kezdődtek. A belügyminiszter beszéde után az elnök a vitát be-rekeszti.

Fantasztikumok a mayerlingi tragédia körül.

A legfrissebb szenzáció az, hogy Rudolf trónörökösöt Baltazzi Hektor ütötte agyon. — Csak Tisza Kálmán rábeszélésére jelentették ki a trónörökösről, hogy öngyilkos lett — mondja emlékirataiban Penicek prágai ujságíró.

(Az Aradi Közlöny prágai tudósítójának távirata.) A Narodny Listy volt bécsi tudósítója, Penicek, most megjelent visszaemlékezésében érdekes és az eddig napvilágot látott verzióktól eltérő leírását adja Rudolf trónörökös halálának. Penicek elmondja, hogy a trónörökös halála után három nappal, Ein nevű kollégájával volt együtt, mikor hirtelen beállított hozzájuk Albert bécsi egyetemi orvosprofesszor.

Az orvosprofesszor rendkívül izgatott volt és a két hírlapíró kérdésére elbeszélte, hogy kényszerítették arra, hogy hamis jegyzőkönyvet írjon alá. A jegyzőkönyv szerint a trónörökös öngyilkosságot követett el, holott az igazság az, hogy Rudolfnak több ütessel bezuzták a fejét és ez okozta a halált. A halott fejét, felravatalozása alkalmával, preparálták, úgy, hogy a tett nyomai teljesen eltűntek.

— De hogyan tűrhette el Ferenc József, a legkatolikusabb uralkodó, hogy egyetlen fiáról azt a hírt terjesszék, hogy öngyilkos lett, amikor az a tényekkel ellenkezik? Hiszen az egyház szempontjából az öngyilkosság halálos bűn? — kérdezte az egyetemi tanártól Ein.

— Ennek Tisza Kálmán, az akkori magyar miniszterelnök, volt az oka — válaszolta

Albert. — Ő beszélt rá a császárt, hogy fogadják el az öngyilkosság meséjét, mert még ez a legelőnyösebb. Albert professzor ezután elmondotta, hogy Vecsera Mária bárónő nagybátyja, Baltazzi Hektor, Mayerlingbe jött, hogy szemrehányást tegyen a trónörökösnek gyámoltjával szemben való magatartása miatt. Baltazzi a vitatkozás hevében egy igen erős kifejezést használt, ami a trónörökös annyira dühbe hozta, hogy megragadott egy billiárd-dákót és rárohant Baltazzi Hektorra.

Baltazzi hirtelen haragú ember volt és lekapta a falról a trónörökös kécsövű vadászfegyverét. A puskatussal Baltazzi több ízben fejbe vágta Rudolfot, aki összeesett és néhány órai szenvedés után meghalt. Penicek, hogy állításait hihetőbbé tegye, megemlíti még, hogy a Baltazzi-család, amelynek Bécsben híres lótenyésztete volt, a trónörökös halála után soha többé nem jelenhetett meg az udvarnál s teljesen megvesztettek lettek, holtig odáig persona gratissima volt a régi görög család mind a három tagja: Hektor, Alex és Arisztid Ferenc József udvarában.

A raktáron levő összes felöltőket saját árban árusítom ki.

PLESZ felöltő nagyáruháza
a színház hátsó bejáratával szemben

Karácsonyra mesés és képeskönyvek
45.— lejtől kezdve Sándor Ferenc könyvtárában.

A legalkalmasabb, a leghasznosabb

ajándék esernyő!!

Legelőszobban beszerezhető! Örülési választék!

„Transylvania“

Speciális ernyő- és bőröndáruházban.
Arad, Bul. Reg. Maria 12. (Fischer Eliz-palota.)
Javitást juttatjuk gyorsan vállalunk.

A kormány csökkenti a magas kamatlábát.

Hárommilliárdra emelik az erdélyi és bánáti pénzügyi intézetek visszleszámitolási hitelét. — Visszleszámitolási hitelt csak azok a pénzügyi intézetek kapnak, amelyek biztosítékot adnak, hogy jóval a mai kamatláb alatt fogják kihelyezni. — Előkészületek a lej stabilizálására.

(Az Aradi Közlöny bucuressi tudósítójának távirata.) Rövid távirati tudósítás nyomán jelentettük ma, hogy a romániai bankok szövetségének kiküldöttjei a Banca Nationala székházában értekezletet tartottak, amelyen a miniszterelnök-pénzügyminiszter kivánságára megtárgyalták azokat a módosításokat, melyek alkalmazásával segíteni lehetne a mind súlyosabbá váló gazdasági válságon. Az értekezlet egyik legfontosabb határozata az volt, hogy ajánlani fogja a kormánynak az erdélyi és bánáti pénzügyi intézetek számára a visszleszámitolási hitel jelentékeny felemelését. Az érdekes fordulat előzményeiről és részleteiről bucuressi-i munkatársunk a következőket jelenti:

Visszleszámitolási hitelek alacsony kamattal.

A régenstanácshoz az utóbbi időben számos panasz érkezett be, hogy a Banca Nationala ismert szűkkeblű reeszkompolitikája nem elégíti ki az erdélyi és bánáti ipar és kereskedelem hiteligényeit. A régenstanács felhívta a kormányt, hogy a panaszokat orvosolja. A Banca Nationala a kormány kivánságára elhatározta, hogy a reeszkompit céljait szolgáló nyolcmilliárdos alaptól kétmilliárdra, sőt szükség esetén hárommilliárdra emeli fel az erdélyi és bánáti visszleszámitolási hitelek összegét, oly módon, hogy ebből az összegből a készülő új szövetségi törvény értelmében alakuló községi hitel-, termelő- és fogyasztási szövetségek igényeit is kielégítik.

A Banca Nationala a reeszkompit felemelésével kapcsolatban statisztikát készít az erdélyi és bánáti ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági hiteligényekről, amelyeknek kielégítésére a nagyarányú kvótafelemelést tervezi, melynek elosztásával a Banca Nationala fiókjain kívül a Creditul Industrialt és azokat a pénzügyi intézeteket fogja megbízni, melyek a múltban is közvetítés kikapcsolásával közvetlenül juttatták a visszleszámitolási hiteleket az arra kivételesen alkalmasnak talált vállalatokhoz. A Banca Nationalához közelálló körök szerint a felemelt visszleszámitolás rövidesen forgalomba kerül.

Beavatott körök szerint Bratianu Vintila aláírta a kormány és a Banca Nationala közt létrejött megállapodást, mely szerint a Banca Nationala privilégiumáról szóló törvény harmadik szakasza alapján felemelt a visszleszámitolási kvótáját, azonban garanciákat fog kérni azoktól a bankoktól, melyeknek reeszkompitját felemeli, hogy a kapott tőkéket jóval a jelenlegi kamatláb alatt fogják kihelyezni. A kihelyezési kamatláb maximuma tízennyolc százalék lesz.

Előkészületeket tettek a lej stabilizálására.

Ugylátszik, a pénzügyi helyzet gyökeres rendezéséhez a kormány a lej stabilizációját is most már sürgősen megvalósítandó problémának tekinti. Erre vall az a tény, hogy Bratianu Vintila és Badulescu pénzügyi államtitkár nemrég megbízást adtak két ismert gyakorlati pénzügyi szakembernek: Gheron Neta

és Victor Slavescu bankároknak, hogy tanulmányozzák az eddigi valutastabilizációs teóriákat és tegyenek előterjesztést a kormánynak a gyakorlati kivitelre vonatkozólag. A megbízás alapján Gheron Neta már át is adta a pénzügyminiszternek Lengyelország valutastabilizációjára vonatkozó tanulmányát.

Badulescu pénzügyi államtitkár ezzel kapcsolatban kijelentette bucuressi-i munkatársunknak, hogy a pénzügyi kormány immár komolyan tanulmányozza a stabilizáció keresztülvitelének technikáját. Egyébként is a stabilizáció részben már végre is van hajtva, amit igazol a lej szilárd állása Zürichben és most már csak a tényleges stabilizálás keresztülvitel van hátra, ami rövid időn belül megtörténik.

A Banca Nationala nagytermében — mint jelentettük — tegnap este tartották meg Burileanu bankkormányzó elnöklete alatt a bankigazgatók értekezletét. Burileanu kifejtette az értekezlet célját, amely szerint a Banca Nationala elhatározta a visszleszámitolási hitel felemelését, azonban tudni akarja, hogy a bankok a jövőben milyen magas kamatokot fognak szedni, mert a jelenlegi kamatok elviselhetetlenek. Stefanescu, a Banca Romanaeasca igazgatója kijelentette, hogy elvileg van a kamatlábak törvényes megállapításának. A bankok most csak 18 százalékos évi kamatot szednek, ami nem elegendő. Elismeri a piac nehéz helyzetét, de a kamatok nem emiatt magasak, hanem azért, mert a kihelyezés nagy kockázattal jár. Lapedatu volt pénzügyminiszter ismertette az erdélyi bankok helyzetét, ahol inkább fogyasztási, mint hitelezési krízis mutatkozik. Sok bank nem tudja pénzt megfelelően elhelyezni, ezért lezártatta a kamatlábát. Neamtu, a Banca Otteania igazgatója kifogásolta a bankok óriási adminisztratív, főként személyi kiadásait. Az összes többi felszólaló elismerték, hogy a kamatok túl magasak. Hangsúlyozták, hogy megfelelő törvényes diszpozíció segíthet a helyzeten. A Banca Nationala azonban nem írhatja elő a magánkamatlábak nagyságát, mert nem minden bank kap a Banca Nationalától visszleszámitolási hitelt, ezenkívül pedig a felemelt adók felemésztik a kamatok jórésztét. A krízisen és az abnormalis állapoton csak a valuta stabilizálása fog elsősorban segíteni. A Banca Nationala állapítsa meg a rendelkezésre álló hitel felosztásának méltányos feltételeit és vesse lathá befolyását az adók redukálása végett. Az értekezlet végül is arra a megállapításra jutott, hogy a legsürgősebb teendők a következők: 1. Stabilizálni kell a lejt. 2. A Banca Nationala rendelkezik olyan tőkével, mellyel megfelelően elláthatja a bankokat. 3. Stabilizálni kell a Banca Nationala és a bankok közötti kapcsolatot szabályozó normákat. 4. A Banca Nationala legyen segítőtárs a bankoknak, hogy különleges alapon almentálja őket. 5. A legsürgősebb feladat az

Követeljen mindenütt ingyen AMITIÉ-bélyeget.

adók csökkentése, mert ebben van a legtöbb hiba.

Chiriacescu igazgató a vita végén annak a reményének adott kifejezést, hogy a gazdasági élet hamarosan fel fog lendülni az ipar és kereskedelem széleskörű kölcsöne által. A konferenciát legközelebb folytatják.

Pénzhamisítás Arad megyében.

Három fiatal legény ezerlejeseket hamisított. — A csendőrség az aradi ügyészség fogházába kísérte a hamisítót.

(Arad, december 15.) A komlósi csendőrség ma bekísérte az aradi ügyészségre Miscoi Illés, Miscoi János és Martin János komlósi parasztleányeket, akik hamisított ezerlejes bankjegyeket hoztak forgalomba. Az egyik komlósi kereskedő ugyanis néhány nappal ezelőtt jelentést tett a csendőrségnek, hogy egy legény üzletében hamis ezerlejeset akart beváltani. A hamisítvány igen primitív volt s nyomban feltűnt a kereskedőnek. A kereskedő jelentése nyomán a csendőrség megindította a nyomozást s tegnapra sikerült megállapítania, hogy a hamis bankjegyeket három komlósi fiatal legény hozza forgalomba, akiknél házkutatást is tartottak és ennek során két darab hamisított ezerlejeset találtak. A csendőrség nyomban őrizetbe vette a három legényt, akiket ma az aradi ügyészségre kísérték be. Az ügyészségen a legények tagadták, hogy az ezerlejeseket ők hamisították volna és elmondották, hogy a hamisított bankjegyeket — 10 darab ezerlejeset — egyikük az aradi vásárra kapta eladott juháért. Előadásuk azonban igen zavaros volt s ezért az ügyészség indítványára Radu Pascu vizsgálóbíró letartóztatásba helyezte a legényeket. Munkatársunk a vizsgálóbírószámon megtekintette a hamisítványokat, amelyek igen kezdetlegesek és valószínű, hogy indigó-papíron át rajzolták azokat ugyancsak feltűnően silány minőségű papírosra.

Megdrágul a vasut.

Drágán utaznak a szegények az államvasutakon januártól kezdve, mert az új tarifa különösen a harmadik kocsiosztályt drágítja.

(Arad, december 15.) Bucuressiben már megállapították, hogy január elsejétől kezdve milyen lesz az új tarifa. Azok az adatok, melyek eddig a nyilvánosságra szivárogtak, máris azt mutatják, hogy az új személytarifa nem lesz mindenben a legrövidebb. Lehet, hogy bizonyos viszonylatokban — a közvetlen forgalom terén — olcsóbbodások lesznek, azonban annyi bizonyos, hogy a nagyobb távolságokban az utazás megdrágul. Megdrágul a távolba való utazás különösen a harmadik osztályon, melyet a szegényebb néposztály használ, amelyet ilyenformán az új tarifa kellemetlen meglepetésben részesít. A részletes tarifa különben még nem érkezett meg a kerületi vasutagazgatósághoz, amely az új díjtételekről csak a bucuressi-i lapok hírvényes értesüléseiből szerezhetett eddig tudomást. A vasutagazgatósághoz mindössze az az értesítés érkezett, hogy január elsejével új tarifa lép életbe és annak megérkezéséig új bérletjegyeket ne adjanak ki. Tekintettel arra, hogy az új tarifának már két hét múlva életbe kell lépnie, a tarifának a hozzávaló utasítással és a szükséges új jegyekkel együtt rövidesen meg kell érkeznie. Bár ez sem bizonyos. Hiszen volt már rá példa, épen a vasuti tarifák életbeléptetése körül, hogy az intézkedés az utolsó órában táviratilag érkezett meg. Az is megtörtént már, hogy az új tarifa életbeléptetésére megtettek minden intézkedést és azt az életbeléptetés pillanatában sürgönyileg helyezték hatályon kívül. A múlt évben több milliójába került a vasutnak az, hogy ilyen keringőzés ment végbe az új tarifák életbeléptetése, vagy életbe nem léptetése körül. Vasuti körökben azonban épen azért nem látják bizonyosnak, hogy újkor az új tarifa tényleg életbe lép.

Olcsó karácsonyi vásár

már kezdetét vette

STRASSER

divatáruházában!

Mélyen leszállított árak!

Sürgöny!

**Karácsonyra érkezem.
HARRY PIEL.**

Adóvégrehajtók attakja aradi kereskedők ellen

Ma is árverezni akartak egy aradi divatárúüzletben. — Nem jelentkeztek árverezők, a végrehajtók elvitték az árut. — Elképzelhetetlen szigorúsággal hajtják be az adóhátralékokat Aradon.

(Arad, december 15.) A karácsonyi vásárt váró kereskedők már a kora-esti szürkületben kivilágítják üzleteiket és a drága árut fogyasztó villanykörteket vakító fényt vetenek a finom holmikra. Bent pedig haldokló reménnyel és remegő aggodalommal várják az ajtó nyílását, vajon ki lép be? Vevő, vagy végrehajtó? Mintha az utóbbi gyakoribb vendég volna mostanában az aradi kereskedőknél. És ebben nem a kereskedők a hibásak. Ők boldogan, örömmel fizetnek meg a reájuk kirótt hatalmas adóösszegeket, csak volna miből. Csak a gazdasági krízisnek nevezett szörnyű átok ne ült volna rá olyan makacsul erre a szomorú városra. És csak azokban az illetékes hatóságokban volna némi belátás, hogy időt nyújtanának és módot adnának az adók kiizetésére. De nincs. Talán még sohasem történt meg Aradon az, aminek tegnap és ma este sem és múltanui voltak a korzón sétálók. Tegnap a Bratianu (Weitzer)-ucca sarkán levő nagy és előkelő üzlet ajtaja előtt perdült meg a végrehajtó dobja, ma pedig a főtéren lévő Páris-divatárúház volt szomorú áldozata ennek a belátástalan adópolitikának.

Pergett a dob és a korzó közönsége fekete tömegben gyülekezett az üzlet előtt. Bent finom télikabátokat, felöltőket és ruhaneműket szedtek le a végrehajtók a polcokról, hogy azokat a még fennmaradt huszonnégyezer lej adó fejében közprédára bocsássák. És pergett a

dob. A közönség pedig állt, várt szomorúan, mintha temetési szertartást nézne végig. Egyetlen árverező sem jelentkezett. Olyan olcsón lehetett volna hozzájutni néhány szükséges holmihoz. De kinek van kedve temetésen üzérkedni. És a hivatalos közegek vártak egy fél órát, de mert senki sem jelentkezett az árverésre, elvitték a leszedett árut, fel az adóhivatalba. A tulajdonos tegnap fent volt a pénzügyigazgatóságon, halasztást kért és ötezer lej részletet akart fizetni. A pénzt nem fogadták el és a halasztást megtagadták, ma pedig jött a dob...

De ez nem szörványos jelenség Aradon. Dél előtt még a Boros és Cukker fűkereskedő cégnél is megperdült a végrehajtók dobja. Ott már várta őket néhány árverező és megvásároltak egy péncélszekrényt és egy íróasztalt. Két aradi ügyvéd is áldozatul esett ennek a kiméletlen rendszernek. Mind a két ügyvédnél ki nem fizetett adó fejében szintén árverezni akartak, de nem volt jelentkező és a lefoglalt holmikat elszállították a pénzügyi palotába.

Most már előkészülhetünk arra, hogy minden este különös szórakozásban részesítik Arad korzó közönségét. Mindennap más kereskedő üzlete előtt perog a dob. Legalább a stilszerűség kedvéért gyászfátvállal kellene bevonnunk ezeket a dobokat, hiszen temetésre készülnek vele; temetni akariák Arad haldokló kereskedelmét.

Véres zsidóüldözés Litvániában.

Hir szerint eddig száz halottja van a pogromnak.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Kownóból érkezett jelentések szerint Litvániában, a Kownótól mintegy 60 kilométernyire fekvő Naneve városkában vasárnap óta félelmetes pogrom dúl. A zsidóellenes kilengésekben katonatisztek és katonák is részt vesznek. A Kownóba érkezett me-

nekültek azt beszélik, hogy Nanevének zsidó negyede lángokban áll. Eddig állítólag száz halottja van a pogromnak. Nanevével a telefon- és táviróösszeköttetés megszakadt. A kownói zsidó hitközség a litván kormányhoz fordult segítségért.

Hétfőn avatják biberossá Magyarország hercegprímását

Hogyan tudta meg Serédi Jusztinián kinevezését. — Szerzetesi ruhában fog járni az esztergomi hercegérsek.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Magyarország új hercegprímását hétfőn kreálják biberossá Rómában. Az esztergomi főkapitánypálán képviselőjében Turi Béla és Mészáros János prelátnok utaznak Rómába, míg a januári püspökszentelésen Kohl Medard felszentelt püspök, Serédi Jusztinián pappá-szentelője és dr. Drahos János prelátnok képviselik a bencésrend egyik Rómában tanuló növendéke igen érdekes levélben számol be most a pannonhalmi főapátságnak arról, hogy milyen körülmények között tudták meg ők és tudta meg maga az új hercegprímás kinevezését. November 30-án este — írja levelében a növendék — Jusztinián urat, aki éppen vacsorázott, a telefonhoz hívták. A vatikáni magyar követ kérte Serédit a telefonhoz és közölte vele, hogy az „Osservatore Romano” ma este számában megjelent esztergomi érsekké való kinevezése. Ennek hírére rendtársai nyomban befejezték a vacsorát, majd összegyülekeztek az Anzelmianum egyik di-

szes szobájában, ahová hamarosan megérkezett a bencésrend apátprímása, aki keresetlen szavakkal tudatta rendtársaival az örömhírt és üdvözölte a szerényen félrehúzó Jusztinián urat. Tapsvihar zúgott fel és az arcokra kiült az öröm pirja. Kitüntetett rendtársunk röviden megköszönte az üdvözlést. Másnapra rendbehozták az ugynevezett prelatúrát, a kolostornak azt az osztályát, amelyben előkelő egyházi vendégeket szoktak elszállásolni és ide vonultatták be Magyarországi hercegprímását, aki már itt fogadta a nagyszámmal érkező vendégeket, közöttük nagyon sok biberost.

Hogy XI. Pius pápa ösztöne mennyire kedveli az új magyar hercegprímást, annak bizonyossága a következő kis eset: A kinevezés megjelentének estjén tisztelgő látogatáson volt a pápánál Mgr. Laptater Elek Henrik tarsusi érsek, volt szervitarendfőnök, a római Propaganda Fide egyetem tanára, aki szintén az új kardinálisok sorában szerepel. A kihallgatás végeztével a tarsusi érsek elmondotta, hogy a szentatyja az audiencia háromnegyed óras tartama alatt majdnem kizáróan az új magyar hercegprímásról beszélgetett vele.

A Bencés tanárok tudvalevőleg teljes elhatározással és nagyon csekély fizetést élveznek, ezenkívül pedig évenként egy reverendára való szövetet kapnak, amelyet azonban már maguknak kell megcsináltatniok. Amikor Serédi Jusztinián hercegprímás kinevezését, Jusztinián ur udvarias levélben arra kérte a pannonhalmi főapátot, mint akinek joghatósága

alá tartozik, hogy idei bencés reverendáját csináltassa meg Pannonhalmán és küldje el neki Rómába, mert ebben a rendruhában önhajtja átvenni a pápától a bibornoki jelvényt és bencésruhában szeretné magát püspökké szenteltetni. A főapát azonnal teljesítette rendtársa kérését és a reverenda már meg is érkezett Rómába. Miután a bibornoki testület szerzetes tagjai megtartják szerzetesi ruhájukat és csupán biborszinű zuccheptot viselnek állandóan, az új magyar hercegprímás is szerzetesi ruháját fogja Esztergomban viselni és fekete selyemből készült cappa-magnat fog funkciói alkalmával hordani. A hermelines bibort csak igazán országos ünnepek alkalmával szándékozik magára öltetni.

Házkrach Bécsben.

A bécsi háztulajdonosok lapjának szomorú hírdetése.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) Az Ausztriában ingatlantulajdonnal bíró külföldiek nemzetközi védőszövetsége Bécsben Internationale Grundbesitzer néven külön lapot ad ki, amely csaknem kizáróan a bécsi háztulajdonosok szomorú helyzetével foglalkozik. A lapnak legérdekesebb része a hirdetési rovat, amelyben bécsi házakat ajánlanak megvételre. Ezekből az ajánlatokból lehet a legjobban megállapítani, hogy milyen szomorú helyzetben vannak a bécsi háztulajdonosok, mert a legtöbb ingatlan a békebeli évi házbér négy-ötzörösréteért kapható. Bécs szívében, az I. kerület egyik legelőkelőbb utcájában a Kärtnerstrassen, ötemeletes nagyszerű sarokpalota, amelynek békebeli évi házbére 160.000 aranykorona volt, 950.000 shillingért kapható. A Schottenringen, a banknegyedben palotaszerűen épült bérház, amelynek békebeli 40.000 aranykorona volt az évi jövedelme, 210.000 shillingért kapható. A Rotherurm-Strassen amerikai rendszemben épült elsőosztályú nagy üzletház, hatemeletes saroképület, háromszoros alagsorral, 450 személy befogadóképességgel beépített színházzal, 350 személyes mozival, összesen 1815 négyszögletes területen, amely békebeli 430.000 aranykoronát jövedelmezett, a moziengedéllyel, berendezéssel, az üzemmel, a bérbeadott színházzal és ennek berendezésével együtt összesen nem kerül többé 3 millió shillingnél. Egy volt banképületet a tőzsde közelében 44 üres helyiséggel, azonnal beköltözhető, teljes berendezéssel, perzsa-szőnyegekkel, 450.000 shillingért ajánlanak. A Taborstrassen egy hat házból álló épületkomplexumot, amely 1910-ben épült és amelyben egy 150 szobás szálloda, egy nagy kávéház, egy 1094 személyt befogadó nagy mozi, egy 1000 személyes vendéglő, amelyek összesen 422.000 aranykorona évi bért hoztak, igen kedvező fizetési feltételek mellett, 1.600.000 shillingért kínálnak olymódon, hogy az egész egy részvénytársaság tulajdonában van és ezért az árért az összes részvényeket átadják. Itt tehát még az átírási költség és illeték is eszik. A Wiedner Hauptstrassen, villamoson az Operától a negyedik megállóhely, sarok bérház, amelynek békebeli évi bére 30.000 aranykorona, 100.000 shillingért eladó.

— Elhunyt magyar egyetemi tanár. Budapestről jelentik: Dr. Hoor Tempis Károly egyetemi tanár, a felsőház tagja, a magyar keresztény diákság patrónusa, 53 éves korában szívinfarkusban hirtelen meghalt. Az elhunyt szemészprofesszor volt, akit különösen a trachoma gyógyítása terén végzett munkásságáért és műveitért világszerte ismertek. Temetése szombaton lesz az egyetem aulájában.

U R A N I A B A N	5, 7 és 9 órák
	Reinhold Schünzel alakítja a nő főszerepet
	Földi paradicsom mulattató vígjátékban.
	Leszállított olcsó helyárak.
	Segítség! Megnősülök Henny Porten-el.

Gramofonok és lemezek
rendkívüli nagyválasztékban és legolcsóbban 4439
HEGEDUS cégne! Aradon

APOLLO
PÉNTEK
EGY ASSZONY TRAGÉDIÁJA.
Szerelmi dráma 8 felvonásban.
HARRY LIEDTKE
LEE PERRY
VIVIAN GIBSON
Ezenkívül BRATIANU temetése.
Leszállított olcsó helyárak.

H I R E K.

Rainitz Jakab nem nyugszik bele sorsába

Volt védője, Simonca György a budapesti Kurlán fogja tanulmányozni a Rozmarin-ügy aktáit.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától). A nagyenyedi fegyház örökös lakója, Reinitz Jakab, az utóbbi idők egyik legnagyobb hőse, sehogy sem tud belenyugodni a fegyház egyhangú rabságába. Megfosztván jellegzetes ékességétől, gondosan ápolt szakállától, az egyik nagy munkaterrének a felügyelőjévé avanszált és ebben a minőségben helyzete valamivel elviselhetőbb, mint fegyencársaié, akikre az örökös éjszaka rászakadt. Reinitz a fegyház nehéz levegőjét még mindig nem szokta meg és fanatikusan hisz abban, hogy ártatlansága előbb-utóbb csak ki fog derülni. Ha két élete volna Reinitznek, az is kevés volna, hogy a földi igazságszolgáltatás által mérített súlyos ítéletet kitérítse és ő mégis mosolyogva, bizva hitegeti magát fegyencérei, fegyencársai előtt, hogy egyszer csak út a szabadulás órája. Reinitz amikor csak teheti, tintát, tollat kér és egyedüli bizalmasának, dr. Simonca György váradi ügyvédnek ad pár jó tanácsot, amivel az igazságát mégis csak ki lehetne kaparni.

Es amennyire Reinitz bizik ártatlansága kiderülésében, annyira lelkiismeretesen fogja fel védői tisztét dr. Simonca György is, aki ma kapta meg a szatmári törvényszéknek a Rozmarin-gyilkosság ügyében hozott ítéletét az indokollással együtt. Dr. Simonca már meg is kezdte az iratok tanulmányozását és a felsőbb bírósági tárgyalásra erősen készül. Mint ismeretes, a Rozmarin-gyilkosság ügye a magyarországi bíróságokat is foglalkoztatta, ahol Reinitz állítólagos büntetését ellen folyt az eljárás. Ugy a nyiregyházi törvényszék, mint a tábla és a Kuria felmentő ítéletet hozott és így a Magyarországon élő vádlottak sorsát jogerősen eldöntötte.

Dr. Simonca György most, mielőtt Reinitz szatmári ítélete ellen az írásos felebbezést benyújtaná, Magyarországra készül, hol Reinitz ügyének a Kurlán levő iratait fogja tanulmányozni, hogy megismerje azokat az indokokat, amelyek alapján a magyar bíróságok felmentő ítélete létrejött.

— Az aradmegyei liberálistársa díszülése. Ma délelőtt tartotta ünnepélyes emlékülését az aradi liberálistársa, Valtolánu tábornok, az aradmegyei liberálistársa elnöke jelenlétében. Az ülésen Demján Aurel dr. elnökölt, aki nagy beszédben parentálta el Bratlanu Ionel volt miniszterelnököt, az országos párt elhunyt elnökét. Ezután Freund Agoston a német-sé nevében, majd Berán Béla a magyarok nevében mondott emlékbeszédet. Rozván Pál a méltatás után kifejtette, hogy a pártnak most komolyan dolgoznia kell az ország érdekében, majd a parasztság nevében Pera Cuparescu soimost földműves beszélt, aki szép beszédben szögezte le, hogy a parasztság méltatja volna Bratlanu Ionel érdemait, amelyeket a nép előtt főleg a földreformmal és az általános választólog bevezetésével szerzett és amelyekkel Romániát egy sorba helyezte a modern, külföldi államokkal. Ezután dr. Marcus Mihály szenátor tartott nagy beszédet, majd rátért a párt új elnökének, Bratlanu Vintila miniszterelnöknek a méltatására. Kijelentette, hogy a nagy halott utóda egy vas-energiájú, nagykonceptiójú férfi, aki méltó e tisztség betöltésére és aki biztosítani fogja a liberálistársa fejlődését és előrehaladását. Ezután több adminisztratív ügy megbeszélése történt meg, amely után az ülés véget ért. Ma délután különben a párt üdvözlő táviratot küldött Bratlanu Vintila miniszterelnöknek.

Karácsonyi árak!!

Selymek, szövetek, barchetek, flanellek, vásznak igen nagy választékban rendkívül olcsón 6001

Székely Mihály

dívatáruházaiban Arad, Piata Avram Iancu No. 20. (Szabadság-tér.)

— Francia író Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Claude Anet, a kiváló francia író, ma kihallgatáson jelent meg Duca belügyminiszternél.

— Házasság. Dr. Hunyady László nyiregyházi ügyvéd, néhai Hunyady László volt gyoroki ref. lelkész fia, aki az Impériumváltozás előtt az aradi törvényszék jegyzője volt s innen repatriált, e hó 11-én a debreceni református nagytemplomban oltárhoz vezette Varga Mária urleányt, néhai Varga János Ugocsavármegye főjegyzője és neje, Miskolchy-Simon Erzsébet leányát. Az esketési szertartást dr. Révész Imre püspökhelyettes végezte.

— Budapesti uriflúk a lejtőn. Budapestről jelentik: Cinkotán két ismert, előkelő család sarja, Tolnay Ödön és Nagy Árpád merényletet követtek el a pénzeslevélhordó ellen. Fejbeverték s fosztogatni kezdték táskáját, azonban a levélhordó segélykiáltásaira munkások rohantak elő, akik elfogták a fiatalembereket. A rendőrségre kísérték őket, ahol bevallották, hogy nemrégben Sasalmon kasszaforást követtek el.

Mielőtt télikabátját megvenné,
keresse fel a
"VICTORIA" női confecție divatházat Arad a Dáolával szemben

— Leleplezett kommunista-propaganda. Párisból jelentik: Marran polgármester, Ivri külváros kommunista polgármestere néhány nappal ezelőtt fontos okmányokat felejtett egy autótaxiban. A polgármester nagy jutalmat ígért azoknak, akik visszaszolgáltatják ezeket az iratokat. Az okmányokat megtalálták, azonban visszaadás előtt lefotografálták őket. Kiderült, hogy igen kompromittáló adatok vannak benne a cimlethamisítás ügyében, azonkívül a Munkás és Parasztpárt tevékenységét illetőleg, valamint arról a propagandáról, amelyet a szovjet a francia hadseregben és tengerészetben folytat.

— Budapesti zeneszerző tragédiája. Budapestről jelentik: Kalmár Tibor zeneszerző ma délelőtt fél 10 órakor a 10-es villamoson utazott, amikor hirtelen dühöngeni kezdett. Összetört az ablakokat és dulakodott az utasokkal. Nagynehezen megfékeztek s a kihívott mentők kényszerzubbonyban a Lipótmezőre vitték.

PATHEFONOK,
szép, modern kivitelben, rendkívül olcsó áron
3950 lejtől, keltős lemezek 120 lejtől feljebb.
A legszébb karácsonyi ajándék!
ROMAG, Arad, Str. Horia (Széchenyi u.) No. 2.
Hittalképek egyéneknek részletfizetésre is.

— Achmed Zogu — Albánia megmentője. Tiranából jelentik: A szenátus törvényjavaslatot szavazott meg, amelyben Achmed Zogu köztársasági elnöknek a „nemzet megmentője” címet adományozta.

— Karácsonyi ajándékok nagy választékban Hegedűsnél.

— Magyar jogtudós ünneplése. Budapestről jelentik: Nagy ünneplések között ülték meg Budapesten Pollák Illés, a magyar ügyvédi kar büszkeségének 75-ik születésnapját. Pollák Illés ügyvédi munkája mellett körülbelül 50 esztendeje írja ragyogó cikkeit és a pesti lapok egy-egy számban még mostanában is megjelenik elmésen, rutinnal megírt vezércikke.

WIMPASSING
hó- és sárcipő
a legjobb és legolcsóbb.

— Letartóztattak egy volt földbirtokost. Budapestről jelentik: Szenzációs letartóztatást eszközölt a budapesti rendőrség, amely tegnap este letartóztatta báró Huszár György volt földbirtokost, a magyar mágánvilág ismert tagját, aki az utóbbi években nagy anyagi gondokkal küzdött. A volt földbirtokost Szabó Menyhért székesfehérvári gazdálkodó jelentette fel, azért, mert pénz vett fel tőle azzal az ígérettel, hogy fiát egy grófi uradalomban helyezi el állásban és ígéretét nem váltotta be.

"CHIC" HEGEDŰS & GOLDMANN
— ARAD. —
Dacia szállóval szemben.
REGGELI KABÁTOK
PYJAMAK
PULOVEREK
és más URIDIVAT cikkek nagy választékban

— A hágal frankhamisítók kegyelmi ügye. Hágából jelentik: A hivatalos közlöny legutóbbi száma hozza az igazságügyminiszter rendeletét, amelyben a frankgyben eltelt Marsovszkynak és Mankovicsnak megkegyelmez, míg Jankovich ezredes kegyelmi kérvényét elutasítja.

— Szendrey Mihály gyásza. Sulyos csapás érte Szendrey Mihályt az aradi magyar színház igazgatóját. Szendrey ma érkezett meg Budapestről, azonban már Aradon egy távirat várta, amely közölte, hogy testvérbátyja Bányai Sámuel, a Bányai és Eckstein-cég beltagja, a Kereskedelmi Csarnok alelnöke 62 éves korában hirtelen meghalt. Az elhunytat, aki a budapesti kereskedelmi körök egyik ismert és tisztelt tagja volt, igen nagy rokonság gyászolja.

— Monarchista-összeesküvés Portugáliában. Lisszabonból jelentik: Portugáliában újabb monarchista összeesküvést fedeztek fel. Számos házkutatás és letartóztatás történt. A monarchisták több vezetőemberüket próbálták a hadseregbe felvételni, hogy megnyerjék a katonaságot is a monarchista eszmék számára.

Nagy árkedvezmény!
Üzlet átalakítás előtt mindent
olcsóbban vásárolhat!
Szabó drogucriában!

— Párisba vitték Blumenstein bankár fiát. Párisból jelentik: A Matin jelentése szerint Mühlhausen elzászi határvárosból Blumenstein Károlyt, a kötvényhamisító bécsi bankár fiát Sant Louise határállomásra vitték, ahol a svájci rendőrök átadták a francia detektíveknek. Blumenstein Károlyt Párisba kísérték.

Frakk és smokingok a legolcsóbb kivitelben:
SÁMSON JAKAB
uriszabó termelében készülnek
uj Neuman-ház. 1. em. Szövet nagy raktár.

— Aradi tisztviselő ügye a timisoarai tábla előtt. Ismeretes, hogy az aradi törvényszék annak idején hat havi börtönre ítélte Manculescu Pétert, az aradi városháza volt tisztviselőjét, akiről kiderült, hogy hamis érettségi bizonyítvánnyal nyerte el állását. Felebbezés folytán ma került az ügy a timisoarai tábla elé, amely alakj okokból elhalasztotta az ügy tárgyalását.

Kiállító művészek állandó képkiallítása

Thorma. Iv. Grünwald, Béni Vörös, Nagy Vilmos, Pent, Molnár, Romek, Valda, Papp E., Kacsiány, Szüle, Hayer, Komáromi-Katz, Mihályovits stb. stb. kiváló eredeti festményvel feltűnő olcsó árban kaphatók

KERPEL műkereskedésében Aradon.

— Betörés egy malomba. Vakmerő betörési kísérlet történt tegnap éjszaka az Aradhoz közel fekvő Kísszentmiklós községben. A Kolb-féle malom közelében lakók gyanus zajt hallottak, amelyről értesítették a csendőrséget. A csendőrök abban a pillanatban értek a malomhoz, amikor több ember feltörte annak kapuját és behatolt irodájába. A betörőket a csendőrség tetten érte és közülük hat embert letartóztatott, egynek sikerült megszökni. A letartóztatott emberek ellen megindult a nyomozás, mert az a gyanu, hogy számos bűntény terheli lelkiismeretüket.

— Az aradi hadirokkantak felhívása. Az aradi városi I. O. V.-hivatal felhívja ezúton Curtican Paraschiva hadiözvegyet, hogy a sajtó érdekében haladéktalanul jelentkezzen az irodájában.

EXENTRIKUS

HERCEGNŐ.

— Svájci új elnöke. Bernből jelentik: Schultess eddigi alelnököt a szövetségi tanács 1928. évre szövetségi elnökké választotta meg.

— A magyar külügyi bizottság még mindig a román kérdéssel foglalkozik. Budapestről jelentik: A külügyminiszter ma nyilatkozott a sajtónak és nyilatkozatában kijelentette, hogy holnap délelőtt külügyi bizottsági ülés lesz, amelyen a genfi ügyekkel és a román kérdéssel foglalkoznak.

— Meghalt Bécs főrabija. Bécsből jelentik: Dr. Hersch Perc Chajes bécsi zsidó főrabbi tegnap este fél 10 órakor hirtelen elhunyt, 51 éves korában. A főrabbi már délelőtt is rosszul érezte magát egy kissé, délután pedig két szélütés érte. Az odaérkező orvosok azonnal konziliumot tartottak fölötte, de a nagybeteg főpapon már nem lehetett segíteni. Csakhamar beállott az agónia és a főrabbi fél 10 felé kiszenvedett. Dr. Chajes professzor neve az utóbbi évek zsidó történelmében fogalommal vált. Fiatalon csatlakozott a cionista mozgalomhoz és az utolsó világkongresszusnak Weizmann és Szokolow mellett ő volt harmadik centralis alakja. Valódi szivem és kiváló szónok volt. 1876-ban született Brodyban. Egy ideig talmudista volt, majd a bécsi egyetemre járt és már fiatal korában, mint tudós, nagy hírt szerzett magának. A firenzei egyetem rendes tanára lett 1902-ben, ahol a zsidó történelemtől és a világtörténelemtől tartott előadást, 1912-ben triezsi rabbi lett és 1918-ban került Bécsbe, ahol dr. Güdemann főrabbi utóda lett.

— Fő az udvariasság. Kaptuk a következő panaszos levelet, melyet minden kommentár nélkül itt adunk: Tekintetes Szerkesztőség! Alulírott tisztelettel kérem, hogy szíveskedjen az alábbi soraimban foglalt esemény leírásának b. lapjukban helyet adni. Én csak a pusztá tényeket fogom felsorolni, azért, hogy az illetékes tényezők figyelmét felhívjam erre az ügyre, amely egyszerűsége miatt az egész utazóközönséget is érdekli. Vasárnap, december 11-én az Arad—Teius közötti vonalon egy üres elsőosztályú fulkében egy hölgy utazott Aradról Bucurestibe a délutáni gyorsvonaton. A hölgynek kedvezményes, féláru jegye volt, amely személyvonatra szolgált ugyan, azonban szabályszerűen megfizette a különbözetet. — Utközben aztán Popescu Coriolan jegyellenőr nem akarta elismerni a hölgy jegyének érvényességét, szabálytalannak deklarálta a jegyet és minden magyarázatra durván válaszolt. A szokatlan kifejezésekkel tarkított vita a legközelebbi állomásig tartott, ahol az ellenőr vállonragadta a hölgyet és leszállította a vonatról. A kínos jelenet az állomásfőnök irodájában folytatódott, ahol az ellenőr megismételte előbbi szavait. A gyorsvonat természetesen várta, míg az ellenőr elvégzi „kötelességét”. A hölgy pedig elhatározta magát, hogy inkább lemarad a vonatról és a következő vonattal folytatja útját, semhogy ugyanazon vonaton utazzon, amelyen Popescu Coriolan ellenőr. Tisztelettel: B. Á. d. m.

— Legelegánsabb női ridikülök Hegedésnél.

— Budapesti igazgató halálos balesete Németországban. Hamburgból jelentik: Hamburg és Bréma között az Automatenbetrieb társaság magyar származású igazgatóját, Konrad Odont autószerencsétlenség érte. Az igazgató, aki a budapesti társaságok egyik kedvelt tagja volt, azonnal meghalt. Zsebében végrendeletet találtak, amelyben kérte, hogy holttestét hamvasszák el.

— Téli béreljen Kerpel könyvtárában.

— Szabadon engedik az Aufricht-feltelep gyilkosság két gyanúsítottját. Az Aufricht-feltelepen történt rablógyilkosság ügyében letartóztatott Mohács Sándor és Mohács Róza cigányok ma ügyvédjük útján szabadlábra helyezés iránti kérelmet nyújtottak be az aradi ügyészséghez, amelyben igazolják, hogy a kérdéss napokon Lugojon tartózkodtak s letartóztatásuk csak egy névtelen feljelentés alapján történt. Míg a vizsgálat eddig semmi bizonyítékot nem tudott beszerezni Mohácsék bűnössége mellett, valószínű, hogy az ügyészség bizonyítékok hiányában velük szemben elejt a vádat és a cigány házaspárt szabadon bocsátja. A kérelem felett holnap dönt az ügyészség.

Mussolini feltételeket diktál Briandnak.

Hogyan oszthatók el a francia—olasz ellentétek. — Chamberlain nem vállalta a közvetítést.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) Briand külügyminiszter hosszas tárgyalásokat folytatott Chamberlain angol külügyminiszterrel, akit arra kért fel, intervencióra Mussolininál, hogy megakadályozza az olasz—francia viszony további kiéleződését. Chamberlain azt válaszolta erre, hogy e pillanat alkalmatlan az egyoldali intervencióra, mire Poincaré elhatározta, hogy maga jár el annak érdekében, hogy végképen kividálják a francia—olasz nézeteltéréseket.

A francia lapok érdekes római jelentéseket közölnek Mussolini feltételeiről, amelyekből a francia—olasz tárgyalások megkezdését füg-

gővé teszi. A feltételek szerint Franciaországnak elsősorban el kell ismernie, hogy az Adrián és a Balkánon az államok közül Olaszország van legjobban érdekelve. Másodszor a francia politikának ehhez képest módosulnia kell. Harmadszor Franciaországnak meg kell szüntetnie Jugoszlávia olaszellenes politikájának támogatását, a negyedik feltétel pedig az, hogy rendezze a Tunisban élő olasz kisebbség helyzetét. Ezeknek megtörténte után oda kell hatni mindkét országnak, hogy a Népszövetség legközelebbi ülészakát Rómában tartsák meg, hogy Mussolini és Briand feltűnés nélkül, bizalmasan tanácskozassanak.

Felmentettek egy csempészéssel vádolt aradi loarost.

Hetvenkötőzör lejes bírság egy értéknélkül mintáért. — Az aradi törvényszék mentesítette az iparost a vámbírság megfizetése alól.

(Arad, december 15.) Az aradi törvényszék dr. Tamasdán-tanácsa ma foglalkozott Székely Ferenc aradi hölgyfodrász különös selyemcsempészési ügyével. Mint annak idején megirtuk, az aradi vámhivatal 72.000 lej vámbírságot rótt ki Székely Ferencre, amiért ez év tavaszán „minta érték nélkül” jelzéssel nyitott borítékban 1400 lej értékű selyemből készült női hajleszorító érkezett címére Bécsből. Székely jóformán még meg sem nézhette a boríték tartalmát, a vámhivatal közegei már is megjelentek nála és azon a címen, hogy selyemcsempészést, illetve vámelítékolást követett el, 72 ezer lej bírságot vetettek ki rá. Székely természetesen nyomban tiltakozott a bírságolás ellen, kijelentette, hogy ő semmiféle árut nem rendelt, a bécsi cég önkényesen küldte a hajleszorítót, amiért Székely egyáltalán nem vonható semmiféle felelősségre. Ennek dacára a vámhivatal nem tá-

gitott, mire Székely megfélembizte a vámhivatal határozatát, amelyet azonban a vámvezérigazgató ság is helyben hagyott és a kiszabott bírság sürgős behajtását rendelte el. Székely erre a törvényszékhez adott be felebbezést s bár ilyen körülmények között a kivetett bírság behajtása törvényellenes, a vámhivatal közegei a napokban árverést tűztek ki Székely üzletében, aki erre csak úgy tudta ekerülni a kellemetlenségeket, hogy 6000 lejt forlesztett a vámbírságból.

Az aradi törvényszékhez benyújtott felebbezés következtében dr. Tamasdán táblabíró tanácsa ma foglalkozott a különös ügygel s miután a vonatkozó iratokból és a tanuvallomásokból megállapítást nyert Székely Ferenc ártatlansága, a törvényszék a vámhivatal határozatát hatálytalannította és Székely Ferencet a kivetett 72.000 lej vámbírság megfizetése alól felmentette.

EXENTRIKUS

HERCEGNŐ.

— Letartóztatások a cluj (kolozsvári) vasúti panamában. Clujról (Kolozsvárról) jelentik: A vasutigazgatóság két irodafőnökét a vizsgálóbíró ma letartóztatta, mert részeseek a Tatár-féle panamában. A CFR házi vizsgálatának befejezése után Japure vizsgálóbíróhoz kerültek az akták a raktárfőnök panamái ügyében. A kihallgatás egész napon át folyt és súlyos adatok merültek fel Barjoveanu és Georgea irodafőnökök ellen, akik a vizsgálat szerint számos okiratot meghamisítottak és azok segítségével nagymennyiségű árut tulajdonítottak el a CFR-től. Ez ügyben újabb megletések várhatók. Hír szerint a panamában még több vasúti tisztviselő van kompromittálva.

— Német író Párisban. Párisból jelentik: Az Emberi Jogok Ligájának vendégeként a Hugo Viktor centennáriuma Párisba érkezett Heinrich Mann, a világhírű német író. Tegnap a liga felolvasó estéjén előadást tartott a két ország kibéküléséről, s kijelentette, hogy Németország a maga világmérszólóját sohasem akarja a forradalom útján végrehajtani, hanem közvetítő szerepre vágyik nyugat és kelet között. Az előadás után érdekes vita fejlődött ki, amelynek folyamán egy francia ligatag megkérdezte a világhírű írót, őszintének tartja-e a német békebarátságot, addig is, míg Versailles sújtja Németországot? Mann erre kijelentette, hogy meg van győződve honfitársai békeszeretetről, mert azt vallják, hogy a politikai ellentétek elsimítása a Népszövetség feladata.

— AAC-isták! Szombat este Barnánéni táncolunk.

— RÁDIO-MŰSOR. Péntek, december 16. Wien—Grác. 19. Hangverseny. — Berlin. 22.30. Mandolin hangverseny. — Boroszló. 20.10. Operaelőadás. — Frankfurt a. M. 20. Hangverseny. — Leipzig. 20.15. Operaelőadás. — Milano. 20.45. Zenekari hangverseny. — München. 19.30. Énekhangverseny. — Nápoly. 21. Operaelőadás. — Pozsony. 18.35. Gramofonzene. — Prága. 22.20. Zene. — Róma. 20.40. Könnyű zene. — Stuttgart. 20. Hangverseny. — Zágráb. 20.30. Zongorahangverseny. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17. Dr. Kárpát magyar nótákat zongorázik. — 18. Operaelőadás. 23.10. Cigányzene.

— Missis Maud, a kiváló jónő Amerikába szerződött. Elutazása előtt pár napig Corvin M. (Hunyadi) ucca 3. alatt fogadja a t. közönséget. Mindent tud, már a belépésnél nevével szólítja őnt.

— Páncsev szakácsokv. kapható Kornélál.
— Állóhely nem lesz. De 15, 20, 30 és 40 leiert kényelmesen fűhet, jól láthat és kedvesen szórakozhatik a Növelési Hivatal vasárnapi tötékonvenció mesedélutánján, csak váltsa meg előre jegyét Oláh Sándornál.

Játékárak rendkívüli választékban Hegedűsnél.

Üzleti lopások Aradon

Az aradi rendőrség elfogta a tolvaiokat.

(Arad, december 15.) Az aradi államrendőrségben ma két üzleti fosztogatásról tettek jelentést és a nyomozás folyamán mind a két üzlet fosztogatást sikerült is letartóztatni. Koch Zsoltmond Metianu (Forray) uccán kereskedő felelőst tett a rendőrségnek, hogy üzletéből nagymennyiségű árut loptak el. A nyomozás folyamán, a déli órákban letartóztatták Gotz Rezsőt, a cég volt alkalmazottját, akinek lakásán a megtartott házkutatás alkalmával sikerült megtalálni az ellopott holmikat csomagokban. A letartóztatott embert kihallgatták, aki beismerte tettét és elmondotta, hogy a hiányzó tárgyakat eladta. A nyomozás tovább folyt az eladott áruk felkutatására. Muzsay József aradi férfiszabó üzletében, a pénzeszekrényből nagyobb pénzeszeget loptak el. A lopás rejtélyes módon, egyik percről a másikra történt. A tulajdonos észrevette, hogy a különben állandóan szem előtt lévő szekrény fiókjá nyitva van és a benne lévő pénzt kiflopták. Azonnal jelentést tett a rendőrségnek, ahonnan egy rendőrkomiszár ment ki a helyszínre. Bizonyos volt, hogy a lopást a személynél közli követhette el valaki, mert más nem tartózkodhat a szekrény közelében. A rendőrtiszt előtt gyanús volt Hábel Antal, a cég szolgálója, akit a rendőrségre kísért és kihallgatása alkalmával beismerte hogy a lopást ő követte el és a lopott pénzt eladta az üzletben. A pénzt a jelzett helyen megtalálták. Hábel Antalt letartóztatta a rendőrség.

EXENTRIKUS

HERCEGNŐ.

Folyik a vizsgálat a súlyos vádakkal illetett rendőrtiszt ellen.

A kiküldött vezérfelügyelő még nem fejezte be a panaszosok kihallgatását. — A vádak egyrésze máris beigazolódott.

(Arad, december 15.) Az Aradi Közlöny jelentette egyedül, hogy Alimanescu belügyminiszteri vezérfelügyelő tegnap váratlanul Aradra érkezett, hogy vizsgálatot vezessen be egy megtévedt tisztviselő ellen. A tisztviselőt, aki betegen feküdt az aradi közkórházban, orvosainak engedélyével berendelték az aradi rendőrprefekturára, ahol tegnap a késő éjszakai órákba belenyult a vizsgálat és ez idő alatt csupán a panaszosokat hallgatta ki a vezérfelügyelő. Ma került sor a tisztviselő kihallgatására, amelynek folyamán a felhozott vádak egyrésze beigazolást nyert. Ma már módunkban van nyilvánosságra hozni, hogy a súlyos vádakkal illetett köztisztviselő Lungulescu Péter rendőrtiszt a ségai kerületi rendőrség subkomiszárja, akiről többek között azt is állították,

hogy közpénzeket tulajdonított el. A vádak egy része azonban még nem igazolódott be, csupán azt sikerült bizonyítaniok a most kihallgatott panaszosoknak, hogy Lungulescu, különösen a ségai lakosoktól apró kölcsönöket vett fel, amelyeket egyáltalán nem akart visszafizetni. A subkomiszár ellen még nem hozott döntést a vezérfelügyelő, mert ha csupán az eddig beigazolt vádak maradnak fenn, úgy azokat mint a köztisztviselő állásával összeférhetetlen cselekedeteket ítélik meg és ezért enyhébb büntetéssel, esetleg áthelyezéssel sújtják. Ha azonban a többi vádak is beigazolódnak, Lungulescut azonnal felhagyasztik állásából és akkor a bíróság előtt kell felelnie tetteiért. Az aradi köztisztviselők körében nagy és felfokozott érdeklődéssel várják a vizsgálat végleges eredményét.

Tömegesen hagyják el Erdélyt a magyarok.

Oriási méreteket ölt a magyarok és a többi kisebbségek kivándorlása Romániából. — A nemzeti kisebbségek lapja megdöbbentő leleplezése.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Az európai német nemzeti kisebbségek hivatalos folyóirata, a Bécsben megjelenő „Nation und Staat”, amelynek a következő német kisebbségi vezetők a kiadói: Bleyer Jakab (Magyarország), Brandsch Rudolf (Románia), Schiemann Pál (Lettország) és Schmidt-Wodder János (Dánia) érdekes cikket közöl most megjelent decemberi számában a kisebbségek kivándorlásáról Romániából.

A cikk mindenekelőtt leszögezi, hogy a születési és halálozási arányszámok mellett a kivándorlás játsza a legnagyobb szerepet a kisebbségek életében. A legtöbb hivatalos statisztika azonban a kivándorlók nemzetiségét nem tünteti fel. Románia azonban kivétel és ezért a hivatalos statisztika alapján mutatja ki a „Nation und Staat” cikke, hogy a kisebbségek körében miként emelkedik a kivándorlás. A „Nation und Staat” erre vonatkozó fejtegetéseit a következőkben szösz szerint közöljük:

— A román munkaügyi minisztérium kimutatásából kitűnik, hogy 1926-ban 17.671 személy vándorolt ki, illetőleg ennyien kértek kivándorlási utlevelet. A kivándorlók túlnyomó része az ujonnan csatolt területekről rekrutálódik. Így Besszarábiából 9936, Erdélyből és a Bánságból 4977, Bukovinából 1840, a regáthól azonban csupán 918 személy vándorolt ki. Nemzetiség szerint a kivándorlók közül 17.073 a kisebbségi népekhez tartozik, a románok száma csak 598.

— A kisebbségek csak az összlakosság 28 százalékát teszik ki, a kivándorlók között azonban 96,7 százalékkal szerepelnek. A 72 százalékos románság a kivándorlási statisztikában azonban csupán 3,3 százalékot tesz ki. Még plasztikusabbá válik ez az aránytalanság, ha a kivándorlók számát nemzetek szerint nézzük. Ez a kimutatás a következőképpen fest: Románok 598, bolgárok 5112, zsidók 3698 (ezek közül igen sokan zsidó vallásu magyarok, akik azonban a hivatalos statisztikában a zsidók között szerepelnek), ukránok 4111, németek 1885, magyarok 1678, szerbek, horvátok, szlovákok 287 és mások 302.

— Ezeket a számokat az egyes kisebbségek népességéhez viszonyítva, azt az eredményt kapjuk, hogy a bolgároknál 69 emberre esik 1 kivándorló, az ukránoknál 122-re, a zsidóknál 210-re, a szerbeknél 276-ra, a németeknél 325-re, a magyaroknál 931-re, az oroszoknál 963-ra. A kisebbségi népeknél együttevve átlag 264 emberre esik egy kivándorló, a románoknál viszont 19.242-re.

— Ez az aránytalanság nem magyaráz-

ható avval, hogy a kisebbségekhez tartozóknak több rokonaik vannak Amerikában, mint a románoknak, nem okolható avval sem, hogy a kisebbségek jobb viszonyok között élnek és így könnyebben előteremtik a drága kivándorlási költségeket. A kisebbségek kivándorlásának egyedül az az oka, hogy a romániai viszonyok nem felelnek meg nekik és kedvezőbb sorsot akarnak kiharcolni maguknak másutt. A kivándorlók közül 9527-en Brazíliába mentek, ahol az őserdőben és a kávéültetvényeken kell robotolniok. Amerika más részeibe 6755 személy vándorolt ki, Palesztinába 1018-an mentek, különböző európai államokba 263-an és Ázsiába, Afrikába, vagy Ausztráliába 108-an.

— Az ez évi kivándorlás adatai hasonlóak. A kimutatás csak 1927. január 1-től 1927. június 30-ig terjed. Az év első felében 4927 személy vándorolt ki, ezek közül a románok száma 225, vagyis 4,6 százalék, a kisebbségi népekhez tartozóké 4702, vagyis 95,4 százalék. Az egyes nemzetek megoszlása a következő: 1457 német, 1398 zsidó, 725 ukrán, 595 magyar, 272 szerb, 181 orosz, 26 bolgár, 11 lengyel és 37 egyéb.

Az érdekes kimutatás közlése után a „Nation und Staat” cikkirója megjegyzi, hogy a nagyarányú kivándorlás következtében a kisebbségek épen a legjobb munkásokat veszítik el és ezáltal rendkívüli módon meggyengülnek.

Az aradi posta bepörölte Aradváros vezetőségét

Kártérítési kereset a megrongált kábelvezetékek miatt.

(Arad, december 15.) Aradváros egyik érdekes vitás ügye kerül szombaton a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács elé. A városi gázgyár nemrég felásatta az egyik helyen a gázcsöveket, amelyek javításra szorultak. A munkálatok közben megsértették az ott elhelyezett telefonkábeleket és a postának 35.000 lejt kellett kifizetnie a javításért. Ezt az összeget a postavezérigazgatóság a városon követeli, viszont Aradváros vezetősége csak a költségek felét ajánlotta fel, amit a posta nem fogadott el. A vitás ügy a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács elé került, ahol a város képviselője azzal védekezett, hogy a telefonkábelek a gázvezetékek felett húzódnak el, amit senhol nem engedélyeznek és így legalább részben a posta is hibás a kárért. A Legfelsőbb Közigazgatási Tanács december 17-ig határidőt adott a feleknek, hogy megegyezzenek és kimondotta, amennyiben nem jön létre megegyezés, akkor érdemlegesen letárgyalja az ügyet. Megegyezés a mai napig nem jött létre és a város permanens-bizottsága ma Tripa János gépüzemi aligazgatót delegálta, hogy a szombati tárgyalásra Bucurestibe utazzon és ott képviselje a város érdekeit.

ERZSEBET MOZGO.

Közkívánatra még ma d. u. 5, 7 és 9-kor

a Kaméliás hölgy

eddig még nem látott szenzáció!
DUMAS drámája után készült legújabb sláger!

Főszereplői:

Norma Talmadge, Ronald Gilbert és Beregi Oszkár.

A „TRAVIATA” zenekíséretével.

Előjáték: az I. lovashadosztály lövéserénye.

Irodalom és művészet

* Hefi műsor. Péntek d. u. félhelyárrakkal: Hőfőherke. Este román előadás. Szombat d. u.: Aranyember. (Ifjúsági előadás.) Este: Csattan a csók, operett. (Bemutató előadás.) Vasárnap délután 3 órakor: Ripp van Winkle, operett. Hat órakor: Édenkert, vígjáték. Este 9 órakor: Csattan a csók, operett.

* Anisoara Marlac fiatal zongoraművésznő mutatkozott be tegnap este az aradi közönségnek. Kitűnő zongoristával és mélyen érző muzsikussal lélekkel ismerkedtünk meg benne. Kiforrott technikája, finom kulturáltsága szerencsésen olvad össze a női lélek lágy-ságával. A tömör, harangcsengésű akkordokat és a puha, bársonyos pianokat egyaránt megtaláljuk játékában. Változatos, széles skálán mozgó műsort adott: Beethoven-től—Ravel-ig. Legszebben a romantikusokat és moderneket játszotta. Meleg, megérdemelt sikere volt. Dr. Sz. K.

* Elfogadták Eftimiu lemondását. Bucurestiből jelentik: Lapedatu kultuszminiszter elfogadta Eftimiu Victor, a clujii (kolozsvári) állami színházak vezérigazgatójának lemondását.

* Az aradi színházi iroda hírei. Csattan a csók. Nagy igyekezettel készül a színház operett-együttese a szombati premierre, amikor bemutatja Yvain világsiker aratót darabját, a Csattan csók című finom muzsikájú és ötletes librettójú híres sláger. Yvain a ma élő komponisták egyik legtehetségesebb tagja, akinek darabjai ma már világmárkának számítanak. A Csattan a csók csupa pompás melódia és egymást váltogatják a pattogó black bottomok, charlestonok és érdekes mondaintancok. A szintársulat fényes kiállításban és elsőrendű rendezésben hozza ki a darabot. A fő női szerepet Lengyel Irén, a kitűnő primadonna játsza, partnere a széphangu Jung János, míg a színpad szerepét Belegh Bébi tölti be, akinek ifjabb Szendrey Mihály a partnere. Rajtuk kívül hálás szerephez jutottak Deésy, Kiss Mariska, E. Károly Klári, Szentgyörgyi Mária, Olasz és az operett-társulat többi erősségei, a görökök pedig sok új táncot mutatnak be. A darab iránt nagy az érdeklődés. — Hőfőherke és a hét törpe. Pénteken délután nagy látványos gyermekelőadás lesz, amelyen szírekerül Hőfőherke és a hét törpe mesédarab. Az ivenciózus Faludy Károly rendező ezuttal is gondoskodik a jogyermekek mulattatásáról és pompás előadást ad. Ugyyszólván az egész társulat játszik a bájos gyermekdarabban, amelynek különös érdekessége még, hogy aradi urileányok is fellépnek. — Aranyember ifjúsági előadásban. Jókai Mór örökbecsű darabját szombaton délután ifjúsági előadás keretében játsza a társulat prózai együttese. A hangulatos és romantikus darab főszerepeit Olasz, Mészáros, Jávör, Pallay, Fekete Irén, Kálmán Sári, Szepessy, Kiss Mariska, Károly Klári és a többi tagok játsszák. — Vasárnap három előadás. Vasárnap három előadás lesz a színházban. Délután 3 órakor Ripp van Winkle kerül színre Róna Dezsővel és Horváth Micivel a főszerepben, hat órakor az Édenkertet, ezt a nagysikerű vígjátékot játsszák, este 9 órakor pedig a Csattan csók megy másodszer.

* Mert szeretni mertem . . . cím alatt izléeses kiállítású, szeriöz dal hagyta el a sajtót Aradon. Hangulatos, kellemes zenéjét Komlós Elemér ismert aradi zeneszerző komponálta és a dal szinte órák alatt népszerűvé vált. A szöveget Székely István aradi banktisztviselő írta a zenéhez, amelyet dr. Botis Aurél fordított román nyelvre. A kotta művészi címlapját Belezny István rajzolta.

ÉVA

Lehár legszebb operettje filmen.

Jön! URANIABA Jön!

KÖZGAZDASÁG.

Százmilliókra rug az állam belföldi tartozása.

A vasut esztendők óta nem törleszt egyetlen banit sem.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata). A költségvetési bizottság ülésén szóba került, hogy a kormány részéről engedélyezett háromszázmillió lej az állam belföldi hitelezőinek kielégítésére elenyésző csekély a tartozás teljes összegével és ama kárral szemben, amelyet a hitelezők nyolc évi kamatvesztés révén szenvednek.

Az Adeverul közli most az összes belföldi tartozások összegét, amelyek az államnak tett szállításokból keletkeztek. Így egyedül a vasut az 1919—1923. években a részére teljesített szállításokért 463,196.515 lejtel és 33

banival tartozik. 1923. évtől 1925. évig ez a tartozás 330,964.968 lejtel és 10 banit tesz ki. A közlekedésügyi minisztérium egyedül csak a vasutnak tett szállításokért — a postáról és telefonról itt nincs szó — belföldi cégeknek összesen 749,161.483 lejtel és 43 banival tartozik.

Mindenki elképzelheti, hogy ebből az iparra milyen óriási kár háramlik, mely anynyi idő óta nem jut pénzéhez. A lap még megjegyzi, hogy ebben az évben a vasut költségvetésébe nyolcszázmillió lejtel vettek fel a tartozások részleges törlesztésére, de alap hiányában a törlesztésből nem lett semmi.

Zürichben 3.20, Párisban 15.75 a lej.
Zürichben utótőzsdén is 3.20 a lej.

Helyi valutaárak. (December hó 15.)
Kifizetések: Berlin 38.75, Newyork 162, London 791, Páris 6.39, Milanó 8.80, Prága 4.81, Budapest 28.40, Zágráb 2.86, Bécs 22.88, Zürich 31.30. — **Áru:** Márka 38.50, dollár 161.50, angol font 790, francia frank 6.40, olasz líra 8.80, cseh korona 4.80, pengő 28.40, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31.30. — **Pénz:** Márka 38, dollár 160.50, angol font 780, francia frank 6.30, olasz líra 8.70, cseh korona 4.75, pengő 28.20, dinár 2.75, osztrák schilling 22.80, svájci frank 31. — **Irányzat:** Szilárd.

Zürichi tőzsdényítés. (December hó 15.)
Berlin 123.65, Amsterdam 209.35, Newyork 517.75, London 2528.25, Páris 20.38.25, Milanó 28.11, Prága 15.34, Budapest 90.60, Belgrád 9.11.50, **Bucuresti 3.20**, Varsó 58.10, Bécs 73.05.

Zürichi tőzsdézárlet. (December hó 15.)
Berlin 123.65, Amsterdam 209.35, Newyork 517.75, Páris 20.38.75, London 2528.50, Milanó 28.11, Prága 15.35, Budapest 90.60, Belgrád 9.11.75, **Bucuresti 3.20**, Varsó 58.10, Bécs 73.05.

Bucuresti-i tőzsdézárlet. (December 15.)
Kifizetések: Páris 6.37.50, Berlin 38.67, London 790, Newyork 161.50, Milanó 8.79, Zürich 31.26, Bécs 22.85, Prága 4.79.75. — **Valuták:** Napoleon 656, német márka 38.57, leva 1.18, török líra 0.84, angol font 790, francia frank 6.48, svájci frank 31, olasz líra 8.90, drachma 2.15, dinár 2.87, dollár 161, lengyel zloty 18.50, osztrák schilling 23.10, pengő 28.50, cseh korona 4.75.

= **A miniszterelnök tanácskozása.** Bucarestből jelentik: Bratianu Vintila miniszterelnök ma hosszabb tanácskozást folytatott Ormuluval, a költségvetési javaslat előadójával és Chiriacescuval, a Banca Nationala igazgatójával, aki holnap Párisba utazik Románia háborús adósságainak rendezése tárgyában.

= **Árlejtések a városnál.** Ma délelőtt tartották meg a nyilvános árlejtést a szegényház és a városi csavargótelep lakóinak élelmezésére. Hat ajánlat érkezett be: Handoca Zamfir, az eddigi vállalkozó, személyenkint 10 lejtel kért a napi ellátásért, a mosásért pedig személyenkint 6 lejtel havonta. Bergmann János 15 lejtel és 7 lejtel, Mikulik Istvánné 10 lejtel és 8 lejtel, Kaba Aurél 10 lejtel és 8 lejtel, Bauer Mária 13 lejtel és 8 lejtel kért, míg a hatodik, Beran Dusan ajánlatát nem vették figyelembe, mert szabálytalan volt. Ezután a tudóstanatórium hus, zsir és tejellátására tartottak árlejtést. A hus és

zsírárlejtésnél három vállalkozó jelentkezett, Musca Ilarie, aki a maximális árat ajánlotta, Tomics Pál 10 százalék engedményt a mindenkori maximális árból, Felnean Péter szintén 10 százalékot a maximális árból. A tej árlejtésnél csak egy ajánlkozó szerepelt, Kiss Imre, az ajánlatot azonban a számviteli törvény értelmében nem vették figyelembe, miután a törvény legalább két ajánlatot ír elő.

= **A kincstár megvette a magyar földgázrészvényeket.** Bucarestből jelentik: A Magyar Földgáz r.t. ügye hosszas tárgyalás után ideiglenes elintéztést nyert. Mint ismeretes, a társaság 1916-ban alakult 27 millió korona alaptőkével, az erdélyi földgázmezők kiaknázására. A részvényekből 4000 darab 4 millió korona névértékű részvényt a magyar állam kapott, míg a fennmaradt 23.000 darab részvényt egy konzorcium vette át. A román impérium átvételekor a vállalatot zár alá vették és 1923-ban a kormány elrendelte a társaság liquidálását, egyben megalapította a Societatea Nationala de Gaz Metan társaságot. A volt Földgáz r.t. magyar részvényesei, akik körülbelül a részvények 40 százalékát bírták, a párisi döntőbírósnál pert indítottak a román kormány ellen, azonban közben megtörtént a kiegyezés, amennyiben a részvények pakettjét 3 millió svájci frankért veszi át a román vállalat. A vételár 3 éven belül fizetendő és az első részletet már ki is utalták.

= **A házadókivető bizottságok munkája.** A helyszínen működő ház- és földadó kivetési bizottságok pénteken a következő uccákban jelennek meg: I. számú bizottság (elnök Halász Ferenc), gáji község házában. Ez a bizottság csak a földadót veti ki, de eszüközi a város körüli mājorok felépítményeinek házadókivetését is. II. számú bizottság (elnök Georpeon N.), Str. Bogdan Voivod (Gájban). III. számú bizottság (elnök Doctor Vazul) Str. C. Brancoveanu (Koszoru-uccában). IV. számú bizottság (elnök Pollacsek József), Odobescu, Onitiu Vasiliu-, Sterca Doluti-, Tocilescu- és Ion Goron-uccákban. V. számú bizottság (elnök Marcovici Pál), Calea Radnei (Radnai-uton). VI. bizottság (elnök Neagota Gyula), Pionerilor (Kosár)-uccában a 48-as házszám-tól felfelé. — A pénzügyigazgatóság ezuttal újból felkéri az érdekelt ház- és földtulajdonosokat, hogy az ingatlanra vonatkozó vételi szerződést, valamint a bérlők után befizetett egy százalékos házbérlétek-nyugtát feltétlenül tartsák kéznél és mutassák be az illető bizottságnak.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Cigarettahájsza Aradon.

Házkutatás egy aradi földbirtokosnál.

(Arad, december 15.) Az utóbbi időben — mint már jeleztük is — sűrű razzia, a szó szoros értelmében erős hájsza folyik Aradon a csempészett külföldi cigaretta után és lázas kutatás közben bizony sűrűn megtörténik, hogy olyanokat is molesztálnak és zaklatnak, akiknél végül is nem találnak semmit. Ez utóbbi esetek többnyire névtelen feljelentések következtében állanak elő s az illetékes hatóságok valóságos szentírásnak veszik s ezzel bizony sokszor maguk nyujtanak segítséget ahhoz, hogy valaki, valamelyik haragosa bosszúból eredő bennmondása miatt a hiábavaló zaklatásnak legyen kitéve. Ezt a torturát járta végig tegnap Aradváros előkelő uritársadalmának egyik igen jól ismert tagja.

Egy közismert, előkelő aradi földbirtokoshoz tegnap beállított néhány rendőrtisztviselő — valószínűleg feljelentés folytán — és kérdést intéztek hozzá, van-e külföldi cigaretta a birtokában. A földbirtokos kijelentette, hogy nincsen külföldi cigarettaja, mire a rendőrtisztviselő megkérdezte:

— Ezt Ön becsületszavára is meri mondani?

A földbirtokos újból megismételte szavait és becsületszavával erősítette meg, hogy nála semmitéle külföldi cigaretta nincsen. Ennek dacára azonban a rendőrtisztviselők megkezdték a házkutatást és csak miután az egész házat tüzetesen átkutatták, hitték el, hogy a földbirtokos állítása teljes mértékben megfelel a valóságnak; az egész házban egyetlen darab külföldi cigaretta sem találtak. A rendőrtisztviselők erre bocsánatot kértek a háborításért és távoztak.

Készül

Aradváros 1928-as költségvetése.

Megérkezett a város vezetőségéhez a miniszteri egységes típus. — Zavarok a városi illetékek eltörlése körül.

(Arad, december 15.) Ma megérkezett Aradváros vezetőségéhez az egységes költségvetési típus, amelynek alapján kell minden romániai városnak elkészítenie költségvetését. Miután az adatok most már együtt vannak, néhány napon belül elkészül a város 1928-as költségvetése, amely még a decemberi tanácsülés elé kerül jóváhagyás végett. Az ülést valószínűleg a jövő hét végén tartják meg, miután Angel István dr. polgármester hazatéréseig a permanens bizottság nem határoz az összehívás ügyében.

A költségvetési típusal egyidőben megérkezett az a befűgyminiszteri rendelet is, amely az egyes illetékek eltörlést rendel el. Ezek között legfontosabb az a miniszteri rendelkezés, amely a kataszteri illetékeket törli el, miután a városnak többmilyös jövedelme esik el ezáltal és ezt a tételt valamilyen módon pótolni kell majd a költségvetésben. A rendelet felszólítja, ezenkívül a városokat, hogy amennyiben lehet, mondjanak le az eb- adókról, azonban ezt nem teszi kötelezővé. Végül abban intézkedik, hogy ne a vámoknál szedje a város a piaci illetékeket a városba bejövő árusoktól, hanem a színhelyen. Itt azonban a városnak az az álláspontja, hogy sokkal jobb az eddigi rendszer, miután ahhoz, hogy a piacokon szedjék az illetékeket, igen nagy személyzet szükséges és az ellenőrzés sokkal nehezebb lesz. A miniszteri rendelet és a költségvetés ügye a napokban kerül a permanens bizottság elé.

Gramophonok varrógépek

kedvező részletfizetésre kaphatók
Hanglemezekben óriási raktár.
Mladon vételkötelezettség nélkül hal-
gassa meg sláger-ujdonságainkat.

HAMMER ZSIGMOND és FIA
Arad, Bulv. Regele Ferdinand No. 27.
(Boros Béni-tér.) 5116

LISSEM SÁNDOR

Piața Avram Ianeu (Szabadság-tér) üzletomben
Karácsonyi ünnepekre való tekintettel,
mélyen leszállított árakban árusítok.

Női és gyermekkabátok, bluzok és pongyolák
nagy választékban, valamint divatkelmék is.

Ugyiszintén mindennemű varrást félnap alatt eszközölök.

Makulatura,

tiszta lappéldányok
csomagolásra,
5 kgr.-os kö-
tegekben

kaphatók az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában.

Karácsonyra

Dessert szaloncukorkát, osokoládé fantasie figurákat. Naponta frissen készült tejesosokoládét, Csokoládé—Desserteket. Ajándéknak legcélszerűbb csomagolású dobozos Dessert—Csokoládét a lehető legelőnyösebben szerezhet be:

Gábor Miklósnál
Arad, Salaoz-ucca és Andrassy-tér sarok.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITIUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel ki-vánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélveggel ellátott kérdezősködéésre válaszolunk. Ajánlatok, feligés levelek továbbítására megfelelő postabélveggel csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

Sápadt, vérszegény és gyöngye gyermekeinknek adjunk a híg és szék beállítására **EGGER EMULSIOT**, mely a legjobb osoksmájolajból készül. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. 4-28

TÁMOGATÓJA, szerető barátja lenne komoly, diszkrét uriember, feltétlenül szép, intelligens, fiatal uricélynak vagy független asszonynak, akivel minden szábad idejét eltölthetné. Találkozás módját megfelelő leveleket „Karácsony” címen továbbít az Aradi Közlöny kiadóhivatala. 6754

KARACSONYI FÉNYKÉPEK, NAGYÍTÁSOK és FESTMÉNYEK
NAGY GEZA fényképész műtermében készülnek. Műterem: Arad, Bul. Reg. Maria 8. Szolid és olcsó árak! 1655

HÁZASSÁG.

KÜLFÖLDRŐL hazaérkezett zsidó fiatalember benősülés céljából megismerkedne férjhezmenő leánnyal vagy özvegyvel. Választ „Jó férfi” jelígre az Aradi Közlöny kiadóhivatala. 6751

ALKALMAZÁS.

ELSŐRENDŰ irodai gyakorlatlalt bíró leányt keresek, ki gyors- és gépirást is tud. Plesz Gyula ruhaárúháza. 6750

ELÁRUSÍTÓLEÁNY azonnalra felvétetik. Jelentkezni Salgóné bizományi üzletben Str. Horia (Széchenyi-u.) 7541

LAKÁS.

KÉT különbejáratu uccai butorozott szoba belvárosban kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6738

BUTOROZOTT uccai szoba a központban két személy részére kiadó, esetleg teljes ellátással. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6739

NÓTLEN fiatalember földszinti különbejáratu butorozott szobát keres. Str. P. Gheorghe No. 4. ajtó 29. 6757

NÉGYSZOBÁS lakás a volt Török Ignác-uccában azonnalra kiadó. Bővebbet „Uranul” irodában, Városházával szemben. 6760

VÉTELESELADÁS.

SZENTKÉPEK, nagyértékű könyvek, imakönyvek, mesekönyvek, karácsonyi díszek magas engedménnyel Krausz Pálnál. Színházépület. 6761

Rossz villanyégők!
becserélése garantált gyári új égőre törött üveg és porcellán tárgyak szak-szerű ragasztása, üvegezést és képkerefezést legelőcsöbbsen vállal Aradon a „MOTORICA” volt Asztalos. Sándor-ucca 12. 2204

Női harisnya 20.— lejtől 145.— lejtig! Téli angol harisnya 68.— lejtől! Gyapjú harisnya 105.— lejtől! Férfi és gyermek harisnya 15.— lejtől! Reform nadrágok 60.— lejtől! Koztyuk 45.— lejtől! Nappa bőrkéztű 225.— lej. Férfi bőrkabát 98.— lej. Selyem nyakkendő 65.— lej! Selyem sálak 125.— lejtől! — Kötött szette ek, kabátok, mellények! **Csipkék és szalagok legelőcsöbbsen.**

Bogyó A.
6708 Str. Eminescu 13

ÜZLETEK.

KERESÜNK belvárosban azonnalra száraz nagy Raktárhelyiséget. Schenker & Co. S. A. R. 6762

Képkerekek
villanyerőre berendezett speciális képkerekező műhely. Oval, kerek és blondel keretek minden méretben és kivitelben. **Freiman József** Arad, Str. Bratianu 9.

Karácsonyra
ajándék tárgyak
olcsón szerezhetőkb
SALGÓNÉ
bizományi üzletében Arad, Str. Horia (Széchenyi-ucca)
Neuman palota.

FÖRSTER
planinó. Kereszthuroszongora díszes kivitelű, keveset használt, alkalmi áron eladó. **Plata Avram Iancu (Szabadságtér) 21. MELISNÉL.** 6718

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. **Salgóné, Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota.** 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

S. Winkler Teréz női fodrász-terme Arad, Str. Marie Chendi No. 11 (Kölcsey-ucca)
Vizondolálás ... 30.— L. } Minden 20 lej után adok egy
Vasondolálás ... 20.— " } „Amitié”-bélyeg
Hajvágás ... 20.— " }
Manicűr ... 20.— " }
Hajmosás ... 20.— " }
Hajfestést minden színben vállalok Henna v. Arabia festékekkel.

Mindenkinek ajánlatos!!
a szehszlovák állami osztálysorsjátékban résztvenni.
57 millió összgyermények, **2 millió** főgyermény.
Rendelések a világhírű főelárusító cégnél:
WALD BANKHÁZ, KOŠICE.
1/4 cK. 20.—, 1/2 cK. 40.—, 1/1 cK. 80.—. (portó 2 cK.)
Dupla sorsjegy (2 egész sorsjegy egyenlő számu) cK. 160.—,
diskrét szétküldés, felirat nélküli zárt borítékban,
Befizetés a sorsjegy és a hivatalos játéktérlet vétele után. 6697
Külföldi (nemzetközi) postautalványon vagy ajánlott levélben.
I. oszt. huzása 1928. január hó 18.

HUNGARIA
Nagyszállóda
BUDAPEST,
a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Távíratcíme: „HUNGARIOTEL”.

Friss,
élénk,
ötletes,
és tartalmas
az
ARADI KÖZLÖNY

No. G. 894—1926.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Pe baza deciziei a Judecatoriei mixte Arad No. de mai sus 1 masă, 4 scaune cu spată, 1 etager pentru cărți, 1 etager pentru flori, 1 tablou pictat și 1 sezlon de vară prețuite în suma de lej 3700 cuprinse în favoarea lui Societatea Comercială Anonimă a Agriculturii repr. prin dr. Ioan Köpf și dr. Stefan Issekutz advocați în Arad pentru suma de lej 1840 capital, interese de 15% dela 10 Maiu 1922 precum și speșele stabilite înă în prezent. Licitația vine la licitație publică în Arad Str. Alba-Iulia No. 4-8. in ziua de 9. Ianuarie 1928 carota 4% conf. act. de lege LX. §-lui 107. și 108. din an. 1831. al legii vec.

Această licitație se va ține și în favoarea lui dr. Andrei Timár, Casă de Păstrare Civilă, Iosif Stern și Comp. dr. Rudolf Sugár, Ioan Zabu, firma „Artă”.

Arad, la 9. Decembrie 1927.
6736 Seif portarel.

Muzsaj József
Arad, a színházzal szemben.
Őszi és téli árjegyzék:
LEJ:
Iskola öltöny 1600
Férfi öltöny tiszta gyapjú 1750—
Férfi öltöny div. színekben 2450—
Sötét kék és fekete öltöny la. 2750—
Őszi felöltő ... 1950—
Ulster double la. ... 2450—
Fekete téli kabát szörme
sál gallérral ... 2650—
Fregoli raglán ... 2200—
Gummi kabát ... 850—
Börkabát minden szín. la. 4600—
Mérték szerinti szabóság!
Nagy postó raktár!

Raktaron levő összes kész áruimat gyári áron eladom.
BERÁN BELA férfi fehérnemű gyár ARAD,
Str. Greceanu (Perényi-u.) E. SZ.
Feldolgozást és gomblukasztást is vállalok.
Gyári árak! Gyári árak!